Ազգ
Azg armenian daily
22 ՅՈՒԼԻՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 132 (1635)

«Հայկական ավիաուղիների» գլխավոր տնօրենն իր տեղում է եւ կադրային փոփոխություններ չեն էլ նախատեսվում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վերջերս մամուլում (մեր թերթում-«Ազգ») հրապարակում եղավ «Հայկական ավիաուղիների» գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Տիգրան Աչոյանի՝ աշխատանքից ազատված լինելու մասին։ Նույնիսկ ենթադրություններ էին արված նրա հավանական փոխանորդի նշանակման մասին։ Սրան հետեւեցին լուրերն առ այն, որ ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչությունում, ինչպես նաեւ «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերությունում մի շարք կադրային փոփոխություններ են կատարվել եւ կատարվում։

ՔԱԳՎ պետ Վաղարշակ Մնացականյանը Արմենպրեսի թղթակցի հետ զրույցում հերքեց կադրային փոփոխությունների մասին լուրերը, նշելով, որ այդպիսիք, «որքան ինձ է տեղյակ, չեն էլ նախատեսվում»։

100 ՕՐ

Ինչո՞ւ է աղմկում... ճահիճը

ԼՈՒԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

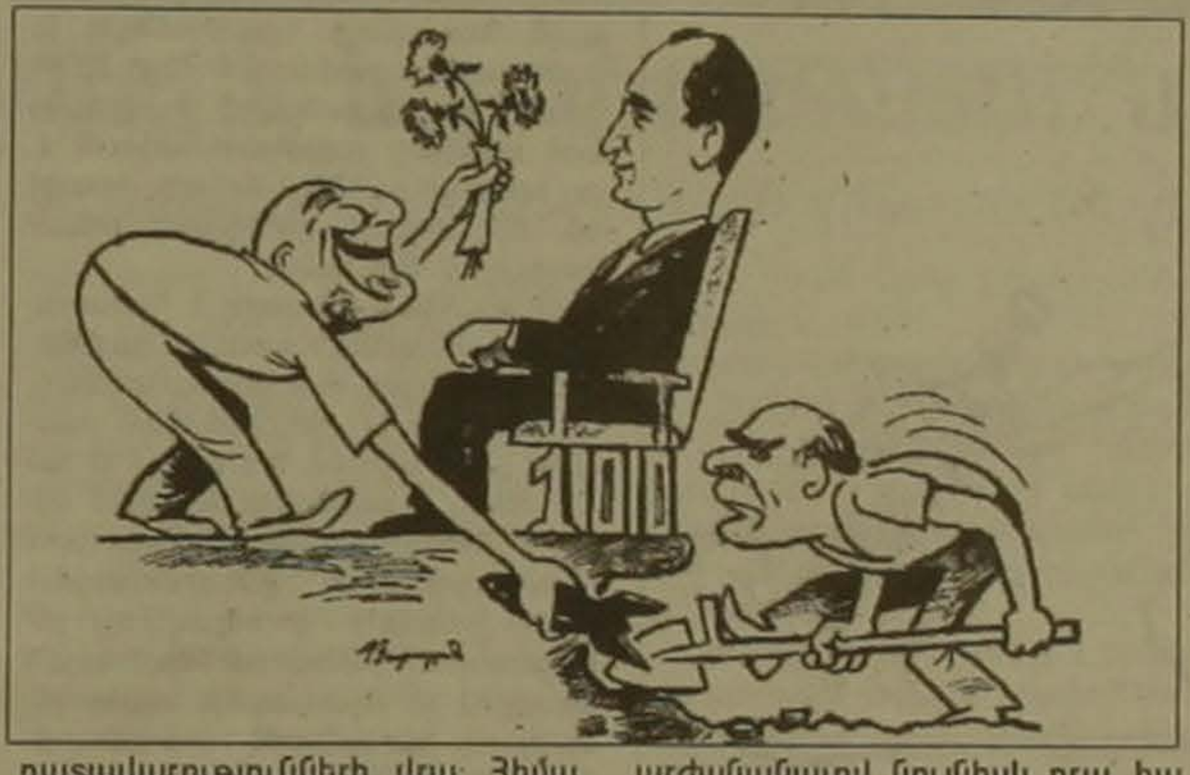

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնավարությունից հասարակայնության ակնկալիքնե՞րն էին չափազանց մեծ, թե՞ ընդդիմության չափազանց անհանդուրժողականությունն է նախագահի այսքան ծեծված ու շահարկված 100 օրվա առթիվ սկսված «ընդդիմադիր խելահեղության» պատճառը, դժվար է ասել։ Գուցե պրոբլեմներն են այնքան նվազ, որ քաղաքական գործիչների ուշադրությունն անմնացորդ կենտրոնացել է այս չարաբաստիկ «հոբելյանի» վրա։ Համենայն դեպս, փաստ է, որ նախկին նախագահի 100 օրը ոչ 1991-ի, ոչ էլ 1996-ի ընտրություններից հետո այսօրինակ քաղաքական «հույզերի ու հույսերի» տեղիք չտվեց։ Մինչդեռ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախագահության առնվազն երկրորդ ժամկետի 100-րդ օրվա քաղաքական խճանկարն անհամեմատ մռայլ էր, սոցիալական իրավիճակն՝ առավել լարված։ Խղճուկ թոշակներն ու նպաստները, ուսուցիչների «աշխատավարձերը» վճարվում էին 4, 5 ամիս ուշացումով, հասարակայնության ուշադրությունը կենտրոնացած էր առավելապես քաղաքական դասավարությունների վրա։ Հիմա, փառք Աստծո, քաղաքական դասավարություններ չկան, թոշակներն ու աշխատավարձերը չեն փոխվել, բայց գոնե վճարվում են։ Փորձ է արվում ստուգել նախարարությունների ֆինանսական գործունեությունը, վարկերի օգտագործումը, ֆինանսական չարաշահումներ թույլ տված պաշտոնյաների յուրացրած գումարների միջոցով իշխանությունները փորձում են համալրել պետական բյուջեն՝ կշտամբանքի արժանանալով նույնիսկ դրա համար։ (Ժողովրդի ունեցվածքը գրպանած մարդիկ, իհարկե, չեն պատժվում, այլ ազատվում են «թեթեւ վախով» եւ յուրացրած գումարների մասնակի կամ ամբողջական հատուցմամբ)։ Տնտեսության մեջ կան որոշ, առայժմ ոչ այնքան շոշափելի դրական տեղաշարժեր, արտահանման ծավալն աճել է, աշխատանքի շուկան որոշ չափով ընդլայնվել։

Տես ➧ էջ 2

ՇՐՋԱՆ

ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւի այցի նյարդային արձագանքներ Ադրբեջանում

«Սնարք» լրատվական գործակալությունը կապվեց պաշտոնական այցով Իտալիայում գտնվող արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի գլխավորած պատվիրակության հետ՝ խնդրելով մեկնաբանել Ադրբեջանի ԱԳՆ հայտարարությունը Իգոր Սերգեեւի Հայաստան կատարած այցի վերաբերյալ։ Գործակալության խնդրանքով հարցին պատասխանեց ԱԳՆ խոսնակ Արսեն Գասպարյանը։

– Ինչպե՞ս եք գնահատում մի շարք ԶԼՄ-ների միջոցով տարածված Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի հայտարարությունը՝ ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւի Հայաստան կատարած այցի վերաբերյալ։

– Առաջին անգամ չէ, ինչ հայ-ռուսական համագործակցության հետագա զարգացմանը միտված քայլերն առաջացնում են Ադրբեջանի իշխանությունների նյարդային արձագանքը։ Այդպիսի դյուրագրգիռ հակազդեցություն են առաջացրել եւ ռուսաստանյան ռազմական բազայի վերաբերյալ համաձայնագրի եւ երկու բարեկամ երկրների միջեւ մեծ քաղաքական պայմանագրի ստորագրումը, ինչպես նաեւ բարձր մակարդակի պատվիրակությունների փոխայցելությունները։ Ինչպես վերոհիշյալ դեպքերում, այնպես էլ մարշալ Սերգեեւի այցելության կապակցությամբ Ադրբեջանի նման հակազդեցությունը չի կարելի որակել այլ կերպ, քան միջամտություն ինքնիշխան պետությունների ներքին գործերին։ Սա նաեւ Ադրբեջանի հերթական փորձն է՝ ստվեր գցելու ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահության գործունեության վրա։ Հայ-ռուսական բարեկամական հարաբերությունները եղել են, կան եւ կմնան վերընթաց զարգացող եւ ուղղված չեն որեւէ այլ պետության դեմ։

Հայաստանի տարածքում ինքնապաշտպանության իրավունք ռուսաստանցի զինվորականներին

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն ստորագրեց օրենք, որով վավերացվում է Մոսկվայի եւ Երեւանի համաձայնագիրը՝ Հայաստանի տարածքում ՌԴ զինված ուժերի ռազմահանգրվանից դուրս ռուսաստանցի զինվորականների կողմից զենքի գործադրման կարգի մասին, որը նրանց մասնավորապես թույլ է տալիս կրակել անակնկալ հարձակման դեպքում։

Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեցին Կրեմլի մամլո ծառայությունում, պետության ղեկավարն ստորագրել է «Հայաստանի Հանրապետությունում ռուսական ռազմահանգրվանի տարածքից դուրս ռուսական ռազմահանգրվանի զինծառայողների կողմից զենքի կիրառման կարգի մասին Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ ստորագրված համաձայնագիրը վավերացնելու մասին» համապատասխան օրենքը, որը Պետդուման ընդունել էր 1998 թվականի հունիսի 19-ին եւ Դաշնության խորհրդի հավանությանն արժանացել հուլիսի 9-ին։

Համաձայնագրին համապատասխան, զենքի գործադրման դեպքերը որոշելիս գլխավոր դերը հատկացվում է ՌԴ զինված ուժերի կայազորային ու պահակային ծառայությունների կանոնադրությանը։ Ռուսական ռազմահանգրվանի տարածքից դուրս զենքի կիրառմանը պետք է նախորդի այն գործադրելու մտադրության մասին նախազգուշացումը։ Առանց նախազգուշացման զենքը կարող է գործադրվել անակնկալ կամ զինված հարձակման դեպքում։

Ավելի վաղ Դումայի ԱՊՀ-ի գործերի եւ հայրենակիցների հետ կապերի կոմիտեի փոխնախագահ Անատոլի Չեխոեւը այդ համաձայնագիրն անվանել էր «մեծ վստահության պայմանագիր»։

...Գոնե լռելը ճիշտ կլիներ

Վազգեն Սարգսյանի պատասխանը Պոզապալյան Սրբազանին

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հուլիսի 17-ին Արմենպրեսը թողարկել էր հարցազրույց Մայր աթոռի դիվանապետ Ներսես արքեպիսկոպոս Պոզապալյանի հետ, ուր խոսվում էր նաեւ ձերբակալված Ասողիկ եպիսկոպոս Արիստակեսյանի մասին։ Այդ առթիվ Արմենպրեսը ստացել է ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի պատասխանը, որում ասվում է.

Ներսես արք. Պոզապալյանին.

Ցավով եւ տարակուսանքով կարդացի Ձեր հայտարարությունը «խեղճ ու խաբված» Ասողիկ Արիստակեսյանի մասին, որին Մավրիկ Ավետիսյանը «երեւի պնդել է, որ ստորագրություն դնի ստացածից մոտ եռապատիկ ավելի թիվ պարունակող թղթի տակ»...

Մի՞թե Դուք հավատում եք Ձեր ասածին։

Յուրաքանչյուր ոք, ով գեթ մեկ անգամ հանդիպել է Ասողիկ Արիստակեսյանին...

Դուք ինձ հասկացաք, մեկնաբանություններն ավելորդ են։

Կամ կգտնվի՞ Ձեր շարքերում մեկը, որը կպնդի, թե Ասողիկը առաջին անգամ է այդպես «խաբվում»...

Ինչ վերաբերում է Մավրիկ Ավետիսյանին, ապա գոնե մինչեւ 1997 թ. ոչ ոք չի կասկածել նրա ազնվությանն ու նվիրվածությանը բանակաշինության դժվարին գործին, որին լծված էր պաշտպանության նախարարության ստեղծման առաջին օրից։

Եվ, Աստված գիտե, կարո՞ղ էր գայթակղել սատանան Մավրիկին, եթե գործին խառնված չլիներ Սրբազանի մասը։ Սա արդեն Ձեր իմանալու ոլորտն է, ինքներդ որոշեք։

Ես կարծում եմ, որ ոչ։

Զինված ուժերում, այո, բարոյական չափանիշները շատ բարձր են եւ մոտեցումները՝ շատ կոշտ։ Ճակատում, թե թիկունքում, մեծ սխալների համար այստեղ պատասխան են տալիս սեփական կյանքով։ Չլիներ այդպես՝ բարոյականության ու արժեքների սեփականաշնորհման այս գլխապտույտ թոհուբոհում ոչ բանակ կունենայինք եւ ոչ էլ, կներեք, հանրապետություն։

Մավրիկ Ավետիսյանը սեփական կյանքի գնով քավեց մեղքը իր զինակից ընկերների, իր ժառանգների, ուզում եմ հավատալ, Տեր Աստծո առաջ։

Ասողիկ Արիստակեսյանի դեպքում, գոնե, լռելը ճիշտ կլիներ։

Ըստ Անատոլուի, Հայաստանը հուսախաբ է եղել Ֆրանսիայից

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 21 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքական Անատոլու գործակալությունը հաղորդում է, թե հայերը, որոնք ֆրանսիական խորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման շնորհիվ ջերմ բարեկամությամբ են վերաբերվում ֆրանսիացիներին, ներկայումս հուսախաբ են եղել Ֆրանսիայից։ Հայաստանի ղեկավարությունն այնքան էր քաջալերվել Ֆրանսիայի պահվածքից, որ, ըստ Անատոլուի, այդ երկրից պահանջել էր, որ ԵԱՀԿ-ում նոր ծրագիր պատրաստվի Ղարաբաղյան հարցի լուծման համար եւ հենց այդ առթիվ էլ հուսախաբ է եղել։ Թուրքական գործակալության համաձայն, ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը իբր ասել է, թե Ֆրանսիա-Հայաստան հարաբերություններում որոշ կնճռոտ հարցեր գոյություն ունեն, իսկ ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան հայտնել է, թե Ղարաբաղի հարցում իր երկիրը պաշտպանում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության սկզբունքը։

Լիբանանում Կանադայի նոր դեսպանը՝ Հայկ Սարաֆյան

Փարիզի մեր պաշտոնակից «Յառաջ» օրաթերթից տեղեկացանք, որ վերջերս Լիբանանում Կանադայի դեսպան է նշանակվել Հայկ Սարաֆյանը։ Դժբախտաբար, կանադահայ դիվանագետի մասին շատ բան չգիտենք։ Փարիզահայ թերթից տեղեկանում ենք միայն, որ նախապես նա դիվանագիտական պաշտոններ է վարել Լիմայում, Բաղդադում, Սան Պաուլոյում, Թունիսում, Դամասկոսում եւ վերջին տարիներին (1993-1997 թթ.) Փարիզում։ 1990-93 թթ. Հայկ Սարաֆյանը տնօրենն է եղել Մոնրեալի միջազգային առեւտրի կենտրոնի։

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Հեյդար Ալիեւի այցի ընթացքում կստորագրվեն եւս երկու նավթային պայմանագրեր

ԲԱՔՈՒ, 21 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, ANS-PRESS։ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Լոնդոնում իր այցի ընթացքում բանակցություններ է վարում Եղիսաբեթ II թագուհու, Մեծ Բրիտանիայի կառավարության ղեկավար Թոնի Բլերի, արտաքին գործերի, էներգետիկայի, էկոնոմիկայի նախարարների եւ ուրիշների հետ։ Պլանավորվում է նաեւ այց Շոտլանդիա։ Այցի արդյունքներով կընդունվի համատեղ հայտարարություն, ուր կարտացոլվեն գործընկերության խորացման եւ երկկողմ համագործակցության հարցերը։ Երկու երկրների միջեւ արդեն ստորագրվել են 19 միջպետական եւ միջկառավարական համաձայնագրեր։

Այցի ընթացքում պլանավորվում է նավթային երկու պայմանագրերի ստորագրում Ադրբեջանի ծովի եւ ցամաքի մի շարք հանքավայրերի հետախուզման, արդյունահանման եւ հանույթի մասնաբաժանման վերաբերյալ։ Առաջինը գնահատվում է 4 մլրդ դոլար եւ կստորագրվի Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության եւ բրիտանա-նորվեգական BP-Statoil ուխտի միջեւ։ Այն նախատեսում է Կասպից ադրբեջանական ծանծաղուտի երեք ծովային հանքակառուցվածքների համատեղ հետախուզում եւ հետագա արդյունահանում՝ Բաքվից 155-170 կմ հարավ-արեւելք։ Երկրորդ պայմանագիրը, որ կստորագրեն պետական նավթային ընկերությունն ու բրիտանական Ramco ընկերությունը, նախատեսում է «Մուրադխանլի», «Ջաֆարլի» եւ «Զարդոբ» հանքավայրերի լրացուցիչ հետախուզում եւ արդյունահանում։ Բացի այդ, համաձայնագիր կստորագրվի Ադրբեջանի միջազգային բանկի եւ ՎԶԵԲ-ի միջեւ 3 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով վարկի հատկացման մասին Ադրբեջանում փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման համար։

Այցի մասին կարդալ նաեւ 8-րդ էջում

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՕՐԱԽՆԴԻՐ

Ջուր են ծեծում Երեւանում

Երեւանը ցամաքում է ժամ առ ժամ: Շոգը կաթ չունի: Ջուրը «գոլորշիանում է» անբնական եղանակով: Նա դադարում է հեղուկ լինելուց շենքերի եւ այլ կառույցների ջրատար խողովակների մեջ եւ գազային դրսեւորմամբ «փռշտում է» քաղաքացիների ծորակներից: Այսօր ողջ քաղաքը ջուր է կրում: Հատուկենտ գործող ցայտաղբյուրները դարձել են ուխտավայր: Դույլակիր արշավանքները ներկայումս ամենացայտուն սոցիալական առաքելու- կարեւոր բնութագրից:

Այսօր կրկին ցայտաղբյուրների մեծ մասը ցամաքած է: Ասում են՝ ջուր չկա: Ի դեպ, նման հիմնավորումը բնավ չի խանգարում, որ նույն ցայտաղբյուրների մոտակայքում տեղակայված սրճարանները գիշեր-ցերեկ ապահովեն իրենց զովը ռեսինե խողովակներից մշտապես ցայտող ջրի միջոցով:

Այնուամենայնիվ, մեկ-երկու ցայտաղբյուր դեռ պահպանում է իր գոյությունը. սրանց պահպանումը բնակարաններում ջուր չի տեսնում:

Այս պարագայում կարելի է խոսել անտանելի շոգի, հիգիենայի մասին, ուրվագծել հազար ու մի վարակի հեռանկարներ: Եթե թե դա բնական կլիներ, եթե այս ամենը պայմանավորվեր օբյեկտիվ գործոններով: Օրինակ, եթե ապրեինք ջունգլիներում: Սակայն ստեղծված իրավիճակը հետեւանք է «արհեստավարժների» տկարության եւ անարդյունավետ աշխատանքի: Ինչպե՞ս կարելի է լուռ դիտել, որ քո համաքա-

թյուններն են: Մեծ ու փոքր, հաշմանդամ ու մարզիկ, իշխանամետ ու հանցագործ, բոլորը ցամաքած սրտերով հերթ են պահում ցայտաղբյուրների շուրջ, ակամա կրկնելով վիշապաքարի ծիսակատարությունը: Երեկ Երեւանի փողոցներում 1 բաժակ ջուրը վաճառվում էր 20 դրամով:

Հիշում եմ, երբ Հայաստանում հիմնադրվեց «Կոկա-կոլայի» արտադրություն, հանկարծ մեկ շաբաթվա ընթացքում ցամաքեցին Երեւանի կենտրոնի գրեթե բոլոր ցայտաղբյուրները, որոնց կողքին հայտնվեցին ըմպելիքի կարմիրարկղ երկնաքերերը: Մարդկային ծարավը դարձավ ահաբեկչության առարկա, եւ հայաստանցին պարտադրված էր անխուսափելի ցանկությունը բավարարել «Կոկա-կոլա» գնելու միջոցով:

Հակառակ բոլոր բիզնես-հաշվարկների, ստացվել էր այնպես, որ Երեւանի ջուրը բնական մրցակցության մեջ էր մտել հանրահայտ ըմպելիքների հետ, մի բան, որը դժվար էր ենթադրել որեւէ այլ երկրում: Ուստի վայրի կապիտալիզմի երախը նախ եւ առաջ խժռեց (տվյալ դեպքում խմեց) Երեւանի ջրի զգալի պաշարներ: Այնուհետեւ հանկարծ փոխվեց ջրի որակը, եւ Երեւանը զրկվեց իր

ներքաղաքական մեծ նշանակության խնդիր է: Հակառակ դեպքում, հնարավոր են հուզումներ սոցիալական (ուստիեւ քաղաքական, տնտեսական եւ այլն) ցամաք հողի վրա:

Վերջիվերջո, սրանց գոյությունն այն միակ միջոցն է, որի շնորհիվ մարդիկ օրվա ընթացքում հազար անգամ կրել-թափելով, այնուամենայնիվ, կարողանում են «լուծել» ջրի հարցը: *Բանն այն է, որ Երեւանի* բնակչության կեսից ավելին

դաքացին ջուր է կրում որտեղից պատահի, եւ ոչինչ չձեռնարկել: Արհեստավարժներն այսօր Վարդավառ են խաղում: Եվ եթե միայն նրանց խունքը ջրածեծոցի չլիներ, ջուրը կհերիքեր բոլորիս:

Իսկ մյուս կողմից ո՞վ ասաց, որ մենք ջունգլիներում չենք ապրում: Չէ՞ որ ջունգլիների օրենքներով առաջնորդվելը մեզանում վաղուց *շատ վաղուց* կենսակերպ է դարձել:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Էլեկտրաէներգիայի սակագները մինչեւ տարեվերջ չեն փոխվի

Բայց ՀԲ վարկը էներգետիկ համակարգին չի հատկացվի

Տարեսկզբին արդեն բանակցություններ էին ընթանում կառավարության եւ ՀԲ-ի միջեւ՝ Հայաստանի էներգահամակարգի բարեփոխմանը շուրջ 100 մլն դոլարի վարկ հատկացնելու համար: Վարկը եռաբաժին էր, որից 48-51 մլն դոլարը տրամադրելու էր IBRD-ը, իսկ մնացյալը՝ Ճապոնիայի կառավարությունը ՀԲ երաշխիքներով: Ինչպես տեղեկացնում էին էներգետիկայի եւ ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարությունից, բանակցություններն ընթանում էին հաջողությամբ, իսկ հուլիսին դրանք գրեթե ավարտված պետք է լինեին: ՀԲ-ն 2 մլն դոլարի սկզբնավճար էր հատկացրել մեր էներգետիկ համակարգին, բայց վարկի հատկացման հիմնական պայմաններից մեկը էլեկտրաէներգիայի սակագնի փոփոխությունն էր: Կառավարությունը կտրականապես մերժել է այս պայմանը՝ պատճառաբանելով բնակչության անվճարունակությունը: Արդյունքում բանակցություններն ավարտվել են ոչ-ոքի: Մեր կառավարությունը եւ սակագների պետական հանձնաժողովը հաստատել են, թե մինչեւ տարեվերջ էլեկտրաէներգիայի սակագները չեն փոխվի, իսկ ՀԲ-ն դադարեցրել է վարկի հատկացումը: Ըստ էներգետիկայի եւ ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարությունների որոշ աղբյուրների՝ ՀԲ-ն անգամ ետ է պահանջում իր 2 մլն դոլարի սկզբնավճարը՝ հետագա պայմանավորվածությունների հեռանկարը հետաձգելով մինչեւ տարեվերջ:

Փաստենք, որ այսօր էլեկտրաէներգիայի սակագինը քաղաքական խնդիր է. ընդդիմադիր եւ անգամ իշխանամերձ կուսակցական եւ քաղաքական ուժերը մերթ ընդ մերթ նշում են, թե բնակչության համար նախատեսված էլեկտրաէներգիայի սակագինը հնարավոր էր իջեցնել՝ նվազեցնելով էներգահամակարգի կորուստները, որ չափազանց մեծ տոկոս են կազմում արտադրողից մինչեւ սպառողն ընկած հատվածում: Իսկ էներգետիկ համակարգի ղեկավարները պնդում են, թե կորուստների պատճառը համակարգի սարքավորումների մաշվածությունն է, եւ առանց վարկերի հնարավոր չէ բարեփոխել էներգաարտադրող, բաշխող, սպառող շղթան:

Ն. Գ.

100 ՕՐ

Ինչո՞ւ է աղմկում... ճահիճը

Սկիզբը էջ 1

Ուրեմն, ինչո՞ւ են աղմկում քաղաքական գործիչները: Ինչո՞ւ է աղմկում ՀՀՇ-ն: Մի՞թե մոռացել է կամ չգիտե, թե ինչպիսի «հարուստ» ժառանգություն է թողել նոր նախագահին, կամ մի՞թե ակնկալում էր, որ երեք ամսում Քոչարյանը կարգի է բերելու 8 տարի շարունակ քանդված երկիրը, ինչպես սիրում է ասել ժողովուրդը: Իհարկե՝ ոչ: ՀՀՇ-ն ավելի լավ, քան քաղաքական ուժերից ցանկացածը, պատկերացնում է իր արածը եւ չարածը շտկելու հնարավորությունների սահմանը: Կամ գուցե Ղարաբաղի համա՞ր է աղմկում, որ, իբր, ծախելու ուղին է բռնել Ռոբերտ Քոչարյանը, (տա Աստված, որ ամենամեծ վտանգը Ղարաբաղի համար Քոչարյանը լինի): Սակայն Ղարաբաղը պաշտպանելու եւ պահպանելու լավագույն ձեւը մի՞թե Հայաստանի քաղաքական իրավիճակի այն սրընթաց ապակայունացումն է, որ երազում է ՀՀՇ-ն եւ որը, հուսով եմ, քաղաքական գործիչների երեւակայության մեջ կմնա:

Մի՞թե ՀՀՇ-ն մոռացել է Ղարաբաղը շահարկումների առարկա դարձնելու վերաբերյալ այն մեղադրանքները, որ շռայլում էր ընդդիմության հասցեին ամեն անգամ, երբ սրվում էր քաղաքական իրավիճակը: «Չեղած տեղը» ապակայունացում սարքելու «կառուցողական ընդդիմության» (ՀՀՇ) լիդերների գործելակերպը չի՞ բացատրվում ինքնապաշտպանության բնազդով եւ «լավագույն պաշտպանությունը հարձակումն է» տրամաբանությամբ: ՀՀՇ-ական գործիչներին այդ առումով կարելի է հասկանալ, քանի որ բոլոր դեպքերում զարմանալի է, որ այն մարդիկ, որոնց նկատմամբ քրեական հաշվեհարդարից մեծապես կշահեր նախագահ Քոչարյանի վարկանիշը, այսօր խոսում են իշխանության վերադառնալու մասին: Միշտ պատրաստ իշխանական բուրգում ունեցած իրենց «ստատուս-քվոների» վերականգնմանը, նրանք ակնհայտորեն թերագնահատում են ժողովրդի չբավարարված վրեժխնդրության գործոնը եւ անտեսում հասարակայնության վերաբերմունքը ՀՀՇ-ականության նկատմամբ:

Ընդդիմության ախորժակն ակնհայտորեն չափազանցված է եւ անտրամաբանական, սակայն Ռոբերտ Քոչարյանն անհանգստանալու պատճառ, թերեւս, ունի, քանզի, ի տարբերություն նախկին նախագահի, իրեն շրջապատել է ոչ թե նվիրյալների բազմությամբ, այլ հին ապարատի մնացորդներով եւ իրեն աջակցած կուսակցությունների պետական գործունեության փորձ չունեցող գործիչներով: Վերջիններս, ինչպես պարզվում է վերջին շրջանի նրանց հայտարարություններից, Ռոբերտ Քոչարյանի հետ պատրաստ են կիսելու նրա հաջողությունները, բայց ամենեւին ոչ՝ դժվարությունները: Պարույր Հայրիկյանը, որ ընտրությունների երկրորդ փուլից հետո կարծես հիացած էր նախագահով, այսօր հիշեցնում է, որ ԱԻՄ-ն անմասնակից է գործադիր իշխանությանը, եւ ինքն ընդամենը խորհուրդներ տվող է: Երկրապահները տեղ-տեղ աջակցում են նախագահին՝ նրբորեն խուսանավելով «նրբին» հարցերում պատասխանատվություն ստանձնելու բեռից: Դաշնակցությունը կամուկացի մեջ է, եւ իր երկփեղկվածությունը որպես վահան օգտագործելով, փորձում է հավասարակշռություն պահպանել ընդդիմության եւ իշխանամետության արանքում՝ սպասելով իրադարձությունների զարգացմանը. ամպերը կցրվեն՝ լավ, չեն ցրվի կամ կթանձրանան՝ կարելի է ասել, որ Քոչարյանը չարդարացրեց Դաշնակցության հույսերը: Նկատենք, որ նախագահի «սխալներից» առայժմ, ի պատիվ իրենց, չեն շտապում ապահովագրվել ՀՌԱԿ-ը եւ ՀԴԿ-ն: Հաճելիորեն զուսպ եւ անսպասելիորեն օբյեկտիվ է նաեւ նորաստեղծ ժողովրդական կուսակցությունը՝ հանձին Կարեն Դեմիրճյանի, որը ոչ միայն չմիացավ ընդդիմադիրների ներդաշնակ երգեցողությանը, այլեւ փորձեց դրական զարգացումներ տեսնել Հայաստանի տնտեսության մեջ:

Ռոբերտ Քոչարյանի համար պակաս վտանգավոր չէ այն իրողությունը, որ, փորձելով կտրել իշխանական բուրգի ամենատարբեր աստիճաններում ծվարած նախկին պաշտոնյաներին սնող երակը (պետության միջոցների եւ վարկային ներարկումների կետերից ճյուղավորվող վտակներ, որոնցով, Վանո Սիրադեղյանի խոստովանությամբ, հոսում էր Հայաստանի դրամական ռեսուրսների առյուծի բաժինը), ըստ այդմ, սղոցում է նաեւ այն ճյուղը, որի վրա նստած է: Թերեւս, հենց այդ ենթատեքստում է հնարավոր հասկանալ Վանո Սիրադեղյանի այն միտքը, թե հայրենիքը պաշտպանողների թիվն օրըստօրե պակասում է: Իսկապես, ո՞ր իշխանավորն է պատրաստ պաշտպանելու այն հայրենիքը, նաեւ այն նախագահին, որը համարձակվում է անտեսել պետության հաշվին հարստանալու իր «սուրբ» իրավունքը, կամ ԱԺ պատգամավորներից քանի՞սն ընդառաջ կգնան իրենց եղբայրակիցների ստվերային գործունեությունն ի հայտ բերելու դատախազության ջանքերին՝ առանց վախենալու, թե «այդ ուղտն իրենց դռանն էլ կչոքի»: Չէ՞ որ Նվեր Չախոյանին պատգամավորական անձեռնմխելիությունից զրկելու անհաջող փորձը, որ թվում «լոբբինգի» առումով վատ նախապատրաստված լինելու պատճառով փաստորեն քաղաքական պարտություն դարձավ իշխանությունների համար, պատահական չէր մի խորհրդարանում, որ սեպտեմբերի 26-ին այնպես դյուրությամբ քաղաքական հաշվեհարդարի մասնեց իր ընդդիմադիր բլոկի կարկառուն ներկայացուցիչներին:

Ռոբերտ Քոչարյանին սատարած քաղաքական ուժերը, որ մի տեսակ դժվարությամբ են հարմարվում իշխանամետ դիրքերում հայտնված լինելու իրողությանը, պետք է որ լրջորեն գնահատեն «պատմական պահը» (ինչպես կասեր Պարույր Հայրիկյանը). ընդդիմության ագրեսիվ անհամբերությունը կարող է անուղղելի վնաս հասցնել ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման հարցում առանց այն էլ դժվարին կացության մեջ գտնվող մեր երկրին: Քաղաքական արկածախնդրությունը, որ հեշտությամբ ներվում է մեր հարեւաններին, մեզ համար կարող է բախտորոշ լինել: Հիմա նախագահին մենակ թողնելու ժամանակը չէ...

Հարյուր ձեռնարկություններ մասնակցելու են հայկական արտադրանքի աշնանային փառատոնին

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ավելի քան հարյուր ձեռնարկություններ են ցանկություն հայտնել մասնակցելու հայկական արտադրանքի աշնանային փառատոնին, որ կազմակերպում է Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունը:

Ինչպես հաղորդեց փառատոնի կազմկոմիտեի նախագահ, ՀԱԳՄ նորագույն տեխնոլոգիաների հանձնաժողովի նախագահ, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր Վահան Համազասպյանը, այդ միջոցառման հիմնական նպատակն է հայկական արտադրանքի ցուցադրումը հենց հայկական շուկայում: Փառատոնի շրջանակում գործող հայկական արտադրանքի եւ նոր տեխնոլոգիաների կենտրոնները կարող են լուծել սպառողների եւ ձեռնարկությունների միջեւ փոխադարձ կապի պրոբլեմը եւ նպաստել արտադրանքի որակի բարձրացմանը, իսկ դա նշանակում է նպաստել նրա առաջընթացին ոչ միայն հայկական շուկայում, այլեւ միջազգայինում:

Փառատոնը տեղի կունենա Հայաստանի մարզերում եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բացի հայկական արտադրանքի կենտրոններից, մարզերում կկազմակերպվեն նաեւ տոնավաճառներ, ուր ելույթներ կունենան ազգագրական համույթներ: Փառատոնի մասնակիցները կկարողանան անցնել «Քրիստոնեական Հայաստան 1700» տուրիստական երթուղիներով եւ մասնակցել հայկական տաճարների տարածքի մաքրման միջոցառումներին: Կկազմակերպվեն ուսանող նկարիչների աշխատանքների ցուցահանդեսներ: Նախատեսված է նաեւ կազմակերպել գործող արեւային սրճարան, ուր որպես էներգիայի էկոլոգիապես մաքուր աղբյուր սննդի պատրաստման համար կօգտագործվի եզակի հելիոտեխնիկա:

Ներկայումս ՀԱԳՄ բանակցություններ է վարում Հայաստանի բոլոր մարզպետների հետ փառատոնի անցկացման վերաբերյալ պայմանագրեր կնքելու նպատակով:

Փառատոնի շրջանակում նախատեսվում է շփումների հաստատում Հայաստանի բոլոր մարզերի ձեռնարկությունների միջեւ եւ համապատասխան պայմանագրերի ստորագրում: Փառատոնին մասնակից ձեռնարկությունների շարքում են Հայաստանում հայտնի պաղպաղակ եւ այլ կաթնամթերք արտադրողներ «Շանթն» ու «Գյումրի կաթը», հայ-կանադական «Գրանդ տոբակո» ձեռնարկությունը, մետաղական կառուցվածքների եւ ժամանակակից դիզայնով իրերի արտադրող «Տեխնոիմպեքսը», «ՏՈՍՊ»-ը, Երեւանի ժամացույցի գործարանը, էջմիածնի պլաստմասսայի գործարանը եւ այլն:

Արտասահմանյան ֆիրմաներից փառատոնին մասնակցության իրենց համաձայնությունն են արդեն տվել այնպիսի ձեռնարկություններ, ինչպիսիք են Sharp-ը, Tanak Internanional-ը, ռուսական «Էլեկտրոնսանդարտ» ֆիրման եւ ուրիշներ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն /հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայութիւն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

մարզեր

ԳՅՈՒՄՐԻ

Թե ինչ է լինում, երբ փոստատարն ուշանում է

Նորից թոշակների ու նպաստների վճարումների մասին

Հին, բարի ժամանակներում, երբ փոստատարն ուշանում էր, տխրում էինք, որ նամակ չստացանք: Կամ թերթ ու ամսագիր: Հիմա փոստատարը մեզանում թոշակ, նպաստ ու փոխհատուցում բաժանող է: Եվ երբ նա ուշանում է, շատ ընտանիքներ, ծերեր ու երեխաներ... սոված են մնում: Ավելի ճիշտ՝ շարունակում են սոված մնալ: Այս բառի ամենաուղղակի իմաստով: Սա դաժան, ահավոր բան է: Այստեղ երևի վերջանում է մարդկային սահմանը... Վաղուց ժամանակն է ջայլամի կեցվածքից հրաժարվելու, և եթե երկիր ու պետություն ենք՝ այս հարցով իսկապես տագնապելու, տապակվելու: Բոլոր հնարավոր ու անհնարին միջոցներով մեկընդմիշտ արա դեմն առնելու:

Այս տարվա մարտին մի անգամ «Ազգում» գրեցինք, որ Գյումրիում գոնե թոշակները սկսել են ժամանակին վճարել: Ավելի ճիշտ՝ նույն ամսվա մեջ: Աչքով տվինք: Հիմա դա մասամբ է այդպես: Քաղաքի թոշակառուների մի մասն, օրինակ, մայիսի թոշակը (հունիսինի հետ) ստացավ հուլիս ամսին: Այսինքն՝ տվյալ ամսվանից սկսած երրորդ ամսվա մեջ: Մայիս-հունիսի փոխհատուցումների գումարներն էլ այս ամսվա մոտավորապես առաջին տասնօրյակում սկսեցին վճարել, բայց չավարտված՝ ընդհատեցին, և այս երկուշաբթվա տվյալներով չէին վերսկսել: Իշխանության ներկայացուցիչը հավաստիացնում է, որ ֆինանսավորումը կատարված է, իսկ փոստատանն ասում են՝ փող չկա: Նպաստների հարցում երկար շարունակվող կենսաթոշակային հիմնադրամում (ժողովրդի լեզվով՝ սոցապ) տարեսկզբից ստեղծված խառնաշփոթը, երբ նպաստառուների գործերն այստեղ զանգվածաբար «կորչում» էին, և արհեստական անհոգի ու հոգնեցնող քաշքշուկի մեջ հայտնված շատ մարդիկ ամիսներով չէին կարողանում ստանալ երեխաների հասանելիքը... Նույն այսօրվա Գյումրիում զարմանալի չէ, եթե, ասենք, 7 հոգանոց ընտանիքում (յոթ ուտող բերան) միայն մեկն է աշխատող: Մնացածներից մեկը գործազուրկ, չաշխատող է, երկուսը՝ թոշակառու են, երեքն՝ անչափահաս: Հասկանալի է, թե այս կարգի շատ ընտանիքների համար որքան կարևոր են այդ թոշակառուները, նպաստներն ու փոխհատուցումները: Սովորաբար դրանց ուշացումներում մեղավոր պատասխանատուներից շատերը կուշտ լինելով՝ երբեք ցանկություն չունեն և ոչ էլ կարող են պատկերացնել դրա հետևանքները մարդկանց համար: Բայց այդ հետևանքները պետք է որ հուզեն հանրապետության ամենաբարձր ղեկավարներին, որոնց վրա ի պաշտոնե ընկած է գլխավոր պատասխանատվությունն այս երկրում ամեն ինչի համար: Ուստի, կրկնելով մանրամասներ, թե մի շարք դեպքերում մոտավորապես ինչ է կատարվում, երբ նշված վճարումներն ուշանում են, մանավանդ անորոշ ժամանակով:

Փոստատարին սպասող ընտանիքների մի զգալի մասը չի կարողանում օրվա հացը գնել: Ցամաք հացը: Եթե դեռ հատուկենտ մնացել են հացը պարտքով տվող բարի վաճառողներ, էլ չեն տալիս, որովհետև պարտքը շատ է անել, վերադարձնելը՝ աններելի ուշացել:

Հարազատներից, հարևաններից, ծանոթներից էլ փող պարտք առնելու տեղ չկա... Կամ նրանք էլ չունեն: Հակառակը՝ պարտատերերը խեղդում են: Մինչև թոշակ ու նպաստ ստանալը դրանց գումարից շատ պարտքերն են անել:

Համապատասխան ծառայությունները հերթով անջատում են բնակարանի լույսը, գազը, հեռախոսը, գուցե նաև ջրամատակարարումը և այլն:

Նյութականի հողի վրա շարունակվում են ընտանեկան «ցնցումները», ոչ քիչ ընտանիքների քայքայումը... Հոգեբանորեն ու ֆիզիկապես անդառնալիորեն տուժում են երեխաները, երկրի վաղվա սերունդը...

Այս թվարկումը կարելի է երկար շարունակել: Երանի՝ ասվածները չափազանցություն լինեին, ինչպես կանխազգում եմ, կարող է թվալ ոմանց: Այդ առանց այն էլ չնչին գումարների հույսով ապրող մարդու, երբ դրանք նաև ձգձգումներով են ստանում, վիճակն ավելի է ծանրանում:

Կառավարական մարմինները, իհարկե, երբեմն հարցի կարգավորմանը միտված քայլեր են անում, մասնավորապես Գյումրիում: Բայց դրանց կոնկրետ արդյունքները ե՞րբ պետք է երևան: Միայն այս կամ այն աշխատողին, ղեկավարին՝ գործից հանելով ու այլոց նշանակելով խնդիրը չի կարգավորվի: Մեխանիզմներ են հարկավոր: Իրական և գործուն: Ո՛չ նույն այդ չունևորին վերջին հաշվով ամենից շատ հարվածող: Ո՛չ չաշխատող գործարանի մասհանումի վրա հաշվարկ կառուցելով: Եվ եթե հնարավոր է՝ թող կոնկրետ ժամկետներ սահմանվեն: Ասենք այսպես. թոշակը պետք է տվվի յուրաքանչյուր ամսի այսինչ օրից այնինչ օրը (օրերը), նպաստը՝ այս-այս օրերին, փոխհատուցումը՝ մինչև այսինչ կամ այնինչ օրը և այլն: Եվ յուրաքանչյուր ուշացում համարվի արտակարգ դեպք՝ դրանից անհրաժեշտաբար բխելիք վարչական, կազմակերպչական և այլ հետևանքներով: Երբ, ասենք, թոշակառուն, նրա հետ այս կամ այն կերպ գործ ունեցողն իմանան, որ թոշակն այսինչ օրը հաստատ լինելու է, շատ հարցեր թերևս կարող են այլ կերպ լուծվել: Մյուս կողմից, եթե գործին առնչվող որևէ օղակի աշխատողը, ղեկավարն իմանա, որ տվյալ վճարումը սահմանված ժամկետից իր մեղքով ուշանալու դեպքում հաստատ իր հերն անիծելու են, առնվազն ամեն ինչ կանի ուշացում թույլ չտալու համար: Եվ եթե մինչև այժմ այդպես չի արվում, ուրեմն այստեղ խորք ինչ-որ բան այնպես չէ:

Եվ հետո: Ասացեք խնդրեմ, որքա՞ն է ընդունելի (էլ չենք ասում՝ բարոյական), երբ պետությունը թոշակառուի թոշակն ու փոխհատուցումը չտված, ինքը նրան պարտքի տեսական էլ գանձեին թույլ է տալիս վարձի ուշացման համար նրան տուգանքավորել: Սա որ ոչ մի տեղ չի տեղավորվում:

ԳԵՂԱՄ ՄԻՐՏՈՅԱՆ
Գյումրի

ՎԱՆԱՁՈՐ

«Իշխանությունները բարեհաճ են մեր նկատմամբ»

Վանաձորի կանանց կազմակերպությունների մասին վերջերս տպագրված հոդվածում «շրջանցվել» էր ՀՕՄ-ը: Պատճառը վերջինիս գործունեության լայն շրջանակն է, որը կարիք ունի առանձին հրապարակման:

ՀՕՄ Վանաձորի «Մոսե» մասնաճյուղն ստեղծվել է 1991-ին, երբ երկրաշարժից ավերված էր Հայաստանի զգալի մասը, հանրապետությունում մոլեգնում էին ցուրտն ու խավարը, երբ Արցախում թեժ մարտեր էին մղվում յուրաքանչյուր բնակավայրի, յուրաքանչյուր թիզ հողի համար:

Եվ մոմի լույսի տակ ՀՕՄ-ի աղջիկները գուլպա էին գործում ազատամարտիկների համար, իսկ նրանց, ինչպես նաև երկրաշարժից տուժածների ընտանիքներին օգնում էին սննդամթերքով ու հագուստով: Այդ օրերին ՀՕՄ-ուհիներից շատերը իրենց արյունը տվեցին վիրավոր ազատամարտիկների կյանքը փրկելու համար:

ՀՕՄ «Մոսե» մասնաճյուղի ատենապետ, Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի փիլիսոփայության ամբիոնի դասախոս Նաիրա Ղազարյանը ամենակարևորը համարում է 1992-ից իրականացվող զոհված ազատամարտիկների և ծնողազուրկ երեխաների օգնության ծրագիրը: Վանաձորի 105 երեխայի տարեկան 120 ԱՄՆ դոլար է հատկացվում: Այդ գումարները հայթայթում են արտասահմանի հայ համայնքների անդամները՝ գործարարները, երբեմն նույնիսկ ուսանողներն ու այլազգիները:

Պարբերաբար ՀՕՄ-ի օր է նշանակվում Վանաձորի թիվ 3 գիշերօթիկ դպրոցում: Այդ օրը շուրջ 300 երեխա ապահովվում է բարձրորակ սննդով: Նման ծրագիր է իրականացվում Հայաստանի տարբեր շրջանների շուրջ 9 դպրոցներում:

«Մոսեի» մշտական ուշադրության կենտրոնում են նաև Վանաձորի ծերանոցն ու մանկատունը: Դրանց նույնպես պարբերաբար սնունդ է հատկացվում: ՀՕՄ-ը մշտապես կազմակերպում է իր անդամների ստեղծագործական, ձեռագործական աշխատանքների, գոբելենների, փափուկ խաղալիքների ցուցահանդես-վաճառք, որից ստացված հասույթը հատկացվում է սոցիալապես անապահով ընտանիքներին:

Միջոցներ հայթայթելուն որոշ չափով կօգնի նաև ՀՕՄ-ի բացված կարի փոքրիկ արտադրամասը, որը հետագայում կփորձի ընդլայնել իր կարողությունները:

Օրերս առաջին անգամ բարեգործական համերգով հանդես եկավ «Մոսե» մանկական պարային համույթը, որի հովանավորը՝ ՀՕՄ-ը, նրանց փորձերի համար տրամադրել է տարածք, ապահովելու է նաև բեմական հագուստով և երաժշտական գործիքներով:

ՀՕՄ-ը բեմական հագուստներ է նվիրել նաև Վանաձորի մանկատան երգի-պարի համույթին:

Համերգից ստացված հասույթը նույնպես կօգտագործվի բարեգործական նպատակներով: Կարևոր է նաև ամեն տարի ՀՕՄ-ի կողմից իրականացվող դպրոցների ու բուժհիմնարկների ջերմամեկուսացման ծրագիրը, որի շնորհիվ Վանաձորի 50 գործազուրկ ապահովվում է բարձր աշխատավարձով:

Արդեն մի քանի ամիս գործում է ՀՕՄ օպտիկը, որը անվճար բուժսպասարկումից և տեսողության ստուգումից բացի, ակնոց է տրամադրում մատչելի գներով: Իսկ մինչև օպտիկի բացվելը ՀՕՄ-ը անվճար ակնոցներ հատկացրեց Լոռու մարզի փախստականներին, Վանաձորի մտավորականության ներկայացուցիչներին:

Երևի շատերին է հայտնի, որ ՀՕՄ-ի «Մոսե» մասնաճյուղը մասնակցում է ազգային գրեթե բոլոր տոնակատարություններին, Վանաձորում տեղի ունեցող համաքաղաքային միջոցառումներին, նվերներ ու մրցանակներ հանձնում տարբեր մրցույթների հաղթողներին:

«Վերջերս մասնակցեցի ՀՕՄ-ի «Հայրենիք-սփյուռք» գիտաժողովին, ուր զգացվեց Հայաստանի այսօրվա իշխանությունների բարեհաճ վերաբերմունքը մեր նկատմամբ, ասում է Ն. Ղազարյանը: Տեղական իշխանությունների ջերմ վերաբերմունքը նույնպես մեզ օգնում է կրկնապատկված ուժերով աշխատել»:

Գիտաժողովի մասնակիցները եղան Լոռու մարզի գեղատեսիլ վայրերում, ծանոթացան պատմական հուշարձաններին:

Շատերին, անշուշտ, կհետաքրքրի, թե որքա՞ն է կուսակցականացված ՀՕՄ-ը:

«Չեմ թաքցնում, որ ՀՕՄ-ը դաշնակցական կառույց է և մենք պաշտպանում ենք ՀՅԴ ծրագիրը, կրում կուսակցության գաղափարները, ասաց Ն. Ղազարյանը: Սակայն «Մոսե» մասնաճյուղի 37 անդամներից ընդամենը 13-ն են ՀՅԴ անդամ»:

Հոկտեմբերին Շվեդիայի մայրաքաղաք Ստոկհոլմում տեղի կունենա ՀՕՄ համաշխարհային հերթական գիտաժողովը, ուր կքննվեն կազմակերպության հետագա անելիքներն ու խնդիրները:

Հաճելի է տեղեկանալ, որ «մայրաքաղաքային սառույցը» վերջապես հալվել է և այս անգամ գիտաժողովում Հայաստանը կներկայացնի Նաիրա Ղազարյանը: Մնում է հաջողություններ մաղթել և՛ նրան, և՛ բոլոր ՀՕՄ-ականներին՝ իրենց ազգանպաստ գործունեության մեջ:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԱԼԱՎԵՐԴԻ

Օդի աղտոտվածության տվյալները հաստատված են

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ բնապահպանության նախարարության հանրապետական տեսչության կողմից Ալավերդի քաղաքում հուլիսի 6–8-ը կատարված ստուգման արդյունքները հաստատել են նախարարության շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի կենտրոնի տվյալները ծծմբի երկօքսիդով օդի աղտոտվածության վերաբերյալ:

Ծծմբի երկօքսիդի ամենամեծ խտացում դիտվում է «Մանես և Վալլեքս» ՓԲԸ լեռնամետալուրգիական կոմբինատի մետաղահալ վառարանի մոտակայքում՝ առավելագույն թույլատրելի նորման այստեղ գերազանցված է 10 անգամ, կոմբինատի վարչական շենքի տարածքում այդ նորմերը գերազանցված են 5 անգամ, իսկ դիտակետի շրջանում նորմերի գերազանցում չի դիտարկվում:

ՀՀ բնապահպանության նախարարության հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Արծրուն Պետանյանը հայտնեց, որ իրավիճակը քննարկվել է Ալավերդու քաղաքապետ Վ. Լալայանի հետ հանդիպմանը, որի ընթացքում առաջադրվել է ձեռնարկության գործունեության և դրա հետ կապված՝ շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված միջոցառումների հարցը:

Բնապահպանության նախարարությունը մտադիր է շարունակել վերահսկել Ալավերդիում ստեղծված էկոլոգիական իրադրությունը:

«Ազգ» օրաթերթին

«Ազգ» օրաթերթում տպագրված «Բնակելի շենքերի արանքում բենզինի հզոր լցակայան» հոդվածի առնչությամբ (18 հունիսի 1998 թ. թիվ 108) Երևանի քաղաքապետարանի ճարտարապետության, քաղաքաշինության և արտաքին ձևավորման վարչությունը հայտնում է.

Գայի պողոտայի և Բաղյան փողոցի խաչմերուկում հարող տարածքում Երևանի քաղաքապետի 30.01.98 թ. թիվ 25 որոշմամբ (վարձակալական հիմունքներով) «Արարատ» ՍՊ ընկերությանը հատկացվել է 80 քմ մակերեսով հողամաս բենզալցման կայան կառուցելու նպատակով: Հատկացված հողամասը, որը մեծամասամբ ընդգրկում է հարակից ձորակի թեք լանջը, բնակելի ամենամոտ շենքից գտնվում է շինարարական նորմաներով և կանոններով պահանջվող անհրաժեշտ հեռավորության վրա (25 մ-ից ավելի): Պատվիրատուն քաղաքապետի որոշման հիման վրա պատվիրել է շինարարական անձնագիր, մշակել և ճարտարապետության, քաղաքաշինության և արտաքին ձևավորման վարչության կողմից համաձայնեցրել կառուցվելիք օբյեկտի նախագծային փաստաթղթերը, համաձայն որի նախատեսված է կառուցել փոքր տարողությամբ կայան և չի նախատեսվում կտրել որևէ ծառ կամ թուփ (այդ ընդհանուր կառույցը՝ նախագծվում է լրացուցիչ կանաչապատում):

Հայտնում ենք նաև, որ պատվիրատուն վերոհիշյալ որոշման 4.2 կետով պարտավորեցված է շինարարական աշխատանքները սկսել համապատասխան թույլտվություն ստանալուց և բնապահպանական հարցերն ապահովելուց հետո միայն: Նույնը, ինչպես նաև տրանսպորտային և հետիոտն շարժման հարցերի համաձայնեցումը պետավտոտեսչության և էկոլոգիական ծառայությունների հետ պահանջվել է նաև ՃՔ և ԱՁ վարչության տված ճարտարապետական առաջադրանքով: Տեղում շինարարական որևէ աշխատանք դեռևս սկսված չէ:

Հ. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
Վարչության պետ

digitised by A.R.A.R.@

հայացք դրսից

Ղարաբաղի երկարամյա պրոբլեմը, դրա վերջնական լուծման ուղիները, որոնք անցյալ տարվա աշնանը առաջարկեց Լ. Տեր-Պետրոսյանը, ցնցեցին հասարակությանն ու ի վերջո հանգեցրին Նախագահի հրաժարականին: Դուք եւս այդ օրերին չխուսափեցիք մի կողմ: Անհրաժեշտ համարեցիք գալ հայրենիք, այդ թեմային նվիրված ասուլիս տվեցիք ժուռնալիստների տանը եւ արտահայտեցիք ձեր բացահայտ անհամաձայնությունը Նախագահին:

– Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականից շուրջ մեկ տարի առաջ, Երեւանում նրան հանդիպելու եւ, առաջին հերթին հայկական տնտեսության սուր հարցերից խոսելու հնարավորություն ընձեռվեց: Ես, իհարկե, շոշափեցի նաեւ Ղարաբաղի խնդիրը, եւ անսղասելիորեն զգացի, որ Նախագահը խուսափում է այդ թեմայից, որ անասելի ծանր բեռ է նրա համար: Մտածեցի, թե այդ ամենն ինձ թվացել է, սակայն նրա սեպտեմբերյան հայտնի ասուլիսից հետո իմ այդ տպավորությունն ամուր համոզմունք դարձավ:

– Գուցե հիմա, հետադարձ հայացքով կարելի է հարց տալ՝ ինչպես ընդունեցիք փետրվարին Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը:

– Ամեն մարդ էլ կյանքում գոնե մեկ անգամ բժշկի մոտ եղած ու լսած կլինի նրա «չընչես» հրահանգը: Թվում է, թե այդ վայրկյանները տարիներ են տեւում եւ ուր որ է անտանելի ցավին չդիմանալով թոքերդ ու սիրտդ կոտայ-նը... Ինչո՞վ ռասիզմ չէ: Որ առաջացել են «Ռուսական ազգային միասնության» նման առանձնահատուկ քաղաքական կառույցներ: Ինչո՞վ ֆաշիզմ չէ: Ուրիշի աչքի փուշն ավելի լավ է երեւում՝ Վերմախտի լատվիացի վետերաններն ավելի սարսափելի են, Լատվիայում ռուսալեզուներին նեղելը՝ առավել մղձավանջային: Եվ դրա համար հարկավոր է աղմկել, ոտքի հանել մամուլը, հարեւանին սպառնալ՝ կենսականորեն կարեւոր էներգետիկ ռեսուրսներից զրկելու «հեռանկարով» եւ այլն: Բայց, միգուցե, դա էլ ողջամտության բացակայության ամենակարեւոր վկայությունը չէ: Մի ավելի մեծ վտանգ կա, անդունդ, որի հենց եզրին կանգնած է այսօր Ռուսաստանը: Արդեն որոշակիորեն կարելի է ասել, որ Խորհրդային Միության քայքայումով, դժբախտաբար, քայքայման գործընթացը չավարտվեց: Սկզբում աննկատ, իսկ հետո ավելի ու ավելի բացահայտորեն տարածվեց Ռուսաստանով մեկ: Եվ դրա հետագա ուժգնացումը կասեցնելու, Ռուսաստանի պետականությունը պահպանելու համար, կրկնում եմ, հենց Ալեքսանդր Լեբեդի նման մարդ է հարկավոր:

– Եթե 2000 թվականի ընտրություններում հաղթի Ա. Լեբեդը, կստացվի, որ առաջին անգամ ռուսական պետության ղեկավար կարող է դառնալ մի քաղաքական գործիչ, որը քաջածանոթ է ոչ միայն Ղարաբաղի հարցի տեսանկյուններին, այլեւ հայ ժողովրդի խնդիրներին ու հույսերին ընդհանրապես:

– Այո: Եթե Ռուսաստանի միապետը, եկած նոր քաղաքական գործիչներին «կոշտ» անունը տվեց:

– Իսկ ինձ այդ բառը դուր է գալիս: Կոշտությունն ու խստությունն անհրաժեշտ են մեզ: Դրանք պետք են երկրում պետական, տնտեսական կարգուկանոն հաստատելու, օրենքներն ու ազգային շահերը պաշտպանելու համար: Վերցրեք Արեւմուտքի ցանկացած ժողովրդավարական երկիր եւ կտեսնեք, թե ինչ խստությամբ են նրանք պաշտպանում պետության եւ ամեն մի առանձին անհատի շահերը: Եվ եթե Հանրապետության նոր ղեկավարը հենց այդպիսի քաղաքականություն է վարելու, ապա այդպիսի «կոշտությունը» կարող եմ միայն ողջունել:

– Ահա արդեն քանի տարի է, ինչ զբաղված եք կոմերցիոն գործունեությամբ, մեծ կոլեկտիվ եք ղեկավարում եւ դրանից մղված՝ ակամա, չնայած ձեր ժուռնալիստական կրթությանը, տնտեսական մեխանիզմի բազում գաղտնիքներ եք յուրացրել: Ձեր կարծիքով, ներկայիս ճգնաժամային իրադրությունից հանրապետությունը հանելու համար Հայաստանի կառավարությունն ինչպիսի՞ տնտեսական քաղաքականություն պիտի վարի:

– Նախ եւ առաջ պետք է վերացնել բոլոր հայերի տարանջատվածությունը ոչ միայն մարդկային գիտակցական մակարդակով, այլեւ՝ օրինական. ստեղծել Հայաստան-Արցախ-Սփյուռք ներդաշնակ եւ իրավաբանորեն փոխկապակցված եռամիասնություն: Լայնորեն բացել սփյուռքից Հայաստան եւ Ար-

ՄՈՍԿՎԱ

Հաջորդ հազարամյակի շեմին...

Մեր թղթակիցը հանդիպեց ճանաչված հասարակական գործիչ, քաղաքական գիտությունների թեկնածու, ռուս-հայկական նախաձեռնությունների կենտրոնի նախագահ, Իմպերիալ ֆիրմայի տնօրեն Արկադի Վարդանյանի հետ: Հանդիպմանը ծնվեց այս զրույցը, որն առնչվում է վերջին ամիսների հայտնի իրադարձություններին:

թեն, եւ հանկարծ՝ վերջ, կարելի է շնչել: [illegible] Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականն այդպես, միանգամից ազատ շնչելու է նման, եւ ոչ միայն քաղաքական գործիչների ու մտավորականության դեմքին գույն երեւաց եւ աչքերի փայլը կենդանացավ, այլեւ ամենահասարակ մարդկանց, Ղարաբաղի ամբողջ ժողովրդի:

– Ռուսաստանցիներից եւ մասնավորապես մոսկվացիներից շատերի համար անսպասելի էր, որ Ալեքսանդր Լեբեդը մասնակցեց Ստեփանակերտում Արցախյան շարժման տասնամյակի տոնակատարություններին: Եվ ոչ թե որպես պատվավոր ու բանից անտեղյակ հյուր, այլ որպես ԱՊՀ հարավային սահմանների ամենակնճռոտ հարցերին քաջատեղյակ քաղաքական գործիչ: Դա անմիջապես զգացվեց Ղարաբաղում տված նրա հարցազրույցի եւ այստեղ՝ Մոսկվայում, ասուլիսների առաջին իսկ խոսքերից: Կարելի՞ է ենթադրել, որ ձեր հետ ծանոթությունն է նրա այդօրինակ լավատեղյակության պատճառներից մեկը:

– Կարող եմ ընդամենը ասել, որ արդեն երկար ժամանակ մտերմիկ հարաբերություններ ունեմ Ալեքսանդր Իվանովիչի հետ: Եվ ինձ համար շատ քանի այդ մտերմությունն ամենեւին կախում չունի երկրի քաղաքական կլիմայի փոփոխություններից եւ, ինչը շատ կարեւոր է, Լեբեդի քաղաքական կարիերայի էվոլյուցիայից:

– Այսօր ռուս ընթերցողներին հայտնի են ընդամենը մի քանի դեմքեր, որոնք 2000 թվականին Ռուսաստանի նախագահ դառնալու հավանականություն ունեն: Ինչպես հայտնի է, ամենահավանական թեկնածուներից մեկը Ա. Լեբեդն է:

– Ալեքսանդր Լեբեդը ոչ միայն իրական թեկնածու է, այլեւ այն մարդն ու անհատը, որի հետ կարելի է կապել Ռուսաստանը ողջամիտ գաղափարախոսության, փիլիսոփայության հունով տանելու իրական հույսեր:

– Ի՞նչ նկատի ունեք ձեր վերջին խոսքերով:

– Այն ամենն, ինչ բացառում է հետխորհրդային Ռուսաստանի արտառոց, այլանդակ խեղումները, չվճարվող թոշակներն ու աշխատավարձերը, գոյատեւման եզրին հասցված կյանքը... Այն, ինչը Մոսկվայում, հասարակության բոլոր շերտերում ծեւակերպված ու ընդունված է՝ «կովկասյան ազգության ներկայացուցիչներ» նոր ազգությունը գլխավոր քարտուղարը կամ նախագահը [illegible] բազմազգ ճակատագրերով միահյուսված խնդիրներին ծանոթանում էր իր մերձավորների զեկույցներից, ապա գեներալ Լեբեդն անձամբ եղել է այն դժոխքում, այն ազգամիջյան հնոցի մեջ, որը բռնկվեց Սումգայիթյան իրադարձությունների ժամանակ եւ որի բոցերը հետո տարածվեցին Ադրբեջանի հայաբնակ շրջաններում: Նա ամեն ինչ տեսել է իր աչքերով, նա մարդկանց օգնության է շտապել, փրկել է շատերին այդ արնածոր մղձավանջից: Առանց չափազանցության կարելի է ասել, որ տասնյակ հազարավոր հայեր են փրկվել նրա շնորհիվ: Այո, իհարկե, Լեբեդի՝ Ռուսաստանի նախագահ ընտրվելը, շատ կողմերով համապատասխանում է մեր ազգային շահերին:

– Ինչպե՞ս եք պատկերացնում Ղարաբաղի հարցի լուծումը ԵԱՀԿ շրջանակներում:

– ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչներն այսօր մեր տարածաշրջանում բոլորովին այլ խնդիրներ են լուծում, մոռանալով, որ իրենք այստեղ լոկ միջնորդական պարտականություններ ունեն: Միջնորդները պարտավոր են բացարձակ օբյեկտիվ եւ անաչառ լինել, նրանք պիտի ձգտեն առավելագույնս մերձեցնել հակամարտող կողմերի դիրքորոշումները: Իսկ ԵԱՀԿ-ն բացահայտ կանխակալ ու միակողմանի դիրք գրավելով մեզ մատուցում է Ղարաբաղի հակամարտության «փուլային» լուծման պատրաստի հանձնարարականներ: Եվ այստեղ ես լիովին համամիտ եմ Ղարաբաղի ղեկավարության եւ Հայաստանի քաղաքական նոր ղեկավարության հետ, որոնք կտրականապես դեմ են այդօրինակ հարցադրմանը: Մեր գլխավոր խնդիրն է համոզել համաշխարհային հանրությանը, որ Ղարաբաղի հայ ժողովուրդը իրավացի է ու արդար իր ինքնորոշման պայքարի մեջ: Դա խնդրի խաղաղ ու արդարացի լուծման միակ ուղին է: Ինչ խոսք, մեծ ցանկության դեպքում ուզածդ խնդիրն էլ կարելի է լուծել, ասենք, ռազմական միջամտության կամ ֆինանսա-քաղաքական ճնշման միջոցով: Ինչպես կատարվեց Հարավսլավիայում: Բայց եթե հիվանդությունը ոչ թե բուժվել է, այլ՝ քողարկվել, ապա ուշ թե շուտ նորից կկրկնվի, առավել սպառնալի կերպարանք ստացած: Ինչպես դարձյալ կատարվեց Հարավսլավիայում:

– Տեր-Պետրոսյանին փոխարինելու գաղթ ներդրումների ճանապարհները, անհրաժեշտ է այնպիսի պայմաններ ապահովել, որտեղ դրանք եկամտաբեր լինեն եւ պետության կողմից երաշխավորվեն: Երկրի ներսում հարկավոր է անել ամենագլխավորը՝ ստեղծել այնպիսի օրենքներ, որոնք պարզ ու հասկանալի լինեն բոլոր քաղաքացիներին եւ նրանց համար ոչ ձեռնտու՝ խախտելու տեսակետից: Վերացնել օրենսդրությունից ֆիսկալությունը՝ ինչը բնութագրական է բոլոր հետխորհրդային հանրապետությունների հարկային քաղաքականությանը, որոնք պտրում են՝ մեկն աշխատի, յոթն ուտի սկզբունքով: Բայց չէ՞ որ մարդիկ ստվերային էկոնոմիկայի ընդհատակ են իջնում հենց այդ անհեթեթ, չափազանց ծանր հարկերի, եւ ոչ այն պատճառով, որ ծնունդով բանդիտ ու խաբեբա են, եւ խելքներն իրենցը չէ պետությանը խաբելու համար: Այդ պատճառով էլ բյուջեն չի համալրվում, թոշակներն ու աշխատավարձերը վճարելը դառնում է անհնար եւ լարվածություն է ստեղծվում հասարակության մեջ:

Մենք պետք է ժողովրդավարական պետություն կառուցենք իսկապես ազատ շուկայական տնտեսությամբ: Այդ մասին է խոսում նաեւ Հայաստանի նոր նախագահը: Եվ եթե կարողանանք հաջողությամբ ընթանալ այդ ուղիով, հնարավոր է հասնենք այն բանին, որ իրենց կապիտալով հայրենիք վերադառնան եռանդուն, ձեռներեց մարդիկ: Նրանք աշխատանքի տեղեր կստեղծեն, ապրանք կարտադրեն եւ նրանց շնորհիվ կստեղծվի աշխույժ եւ առողջ տնտեսական մթնոլորտ: Իսկ եթե մենք ամուր եւ կայուն տնտեսություն ունենանք, ապա միջազգային ասպարեզում եւս կկարողանանք հեշտությամբ լուծել մեր հարցերը:

– Եվ վերջին հարցը՝ ինչպիսի՞ն եք պատկերացնում մեր հասարակությանը առաջիկա տարիներին:

– Հանրապետության ղեկավարության նորացման ֆոնի վրա մենք պետք է մի կողմ նետենք մանր վիրավորանքները, բամբասանքներն ու բանսարկությունները եւ համախմբված կառուցենք մեր սեփական շեն օջախը: Եվ հաջորդ հազարամյակ մտնենք որպես իր շահերը պաշտպանել կարողացող եւ բարեկամության ու իսկական ժողովրդավարության ձգտող երկիր:

Զրույցը վարեց
ԳԵՎՈՐԳ ԱՍՐՅԱՆԸ
Մոսկվա-Երեւան

ԱՄՆ

Հայկական նոր հանդես՝ Armenian Forum

Այս տարվա ապրիլի կեսին ԱՄՆ-ի Նյու Ջերսի նահանգի Պրինստոն քաղաքում հաստատված «Կոմիտաս» ինստիտուտը լույս է ընծայել «Armenian Forum» («Հայկական ֆորում») հանդեսի առաջին համարը: Եռամսյա պարբերականությամբ հրատարակվելիք պարբերականը իրեն կոչում է անկախ, «հանդես արդի հարցերի մասին»: Այն խմբագրում են «Կոմիտաս» ինստիտուտի հիմնադիր եւ տնօրեն, Օսմանյան կայսրության վերջին շրջանի ու արդի Թուրքիայի մասնագետ, դասախոս Արա Սարաֆյանը եւ Միչիգանի համալսարանի շրջանավարտ, «Արմինյըն Ռիվյու» հանդեսի օգնական-խմբագիր Վենըրն Լիման: Խմբագրակազմը բաղկացած է Հյուսիսային Ամերիկայում, Եվրոպայում եւ Միջին Արեւելքում ապրող 16 հայազգի գիտնականներից, ինչպես եւ հայաստանցի երկու գիտնականներից՝ ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ Լյուդմիլա Հարությունյանը եւ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի աշխատակից Կիմ Հեքեմյանը:

Անդրանիկ համարի խմբագրականը հայտնում է, որ այսօր ամբողջ աշխարհով սփռված են առաջին կարգի մասնագետ հայ գիտնականներ մասնագիտացած հայկական ու հարակից հարցերում: Հետեւաբար, հանդեսի նպատակն է «մի տեղում հավաքել նրանց եւ նրանց կողմից կատարած ուսումնասիրությունները ու վերլուծությունները»: Հանդեսը նպատակ ունի նաեւ կամուրջ դառնալ այս մասնագետների ու լայն հասարակայնության միջեւ, որի կրթված, բայց ոչ մասնագետ խավի, ինչպես նաեւ հայ եւ օտար հետազոտողների, լրագրողների ու քաղաքականություն կերտողների համար էլ նախատեսված է այս հանդեսը: Խմբագրականը հայտնում է նաեւ, որ հանդեսն արծարծելու է հայության առնչվող ամենատարբեր հարցեր՝ Հայաստանում առողջապահության իրավիճակից սկսած մինչեւ գրականագիտություն, իրավունք, կինո, հայոց պատմություն, հայ եկեղեցի, աշխարհաքաղաքականություն... Հատուկ ուշադրության են արժանանալու Հայաստանի հարեւաններն ու հայ համայնքները: Հանդեսում պահպանվելու է բազմակարծությունը:

128 էջ ծավալով առաջին համարում տեղ են գտել մի քանի հետաքրքրական նյութեր: Համարի բանավիճային մասի առանցքն է ազգայնականություն-սեռական պատկանելություն-սփյուռքահայության ինքնություն փոխհարաբերությունները: Այս դիտանկյունից «Վերադարձ դեպի Արարատ» (1988) ֆիլմը վերլուծում են պրոֆեսորներ Աննահիտ Գասպարյանն ու Դավիթ Գալայջյանը, նրանց տեսակետների մասին կարծիք են հայտնում պրոֆեսորներ Արամ Վիսըրը եւ Ալեն Ոսկի Ավագյանը: ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի գրադարանի աշխատակից Լեւոն Ավդոյանը հայոց պատմության հայեցակարգով վերլուծում է Հայաստանի նորագույն պատմությունը: Արվեստագետ Լինդա Գանջյանը ներկայացնում է «Հայաստանը սփյուռքահայի աչքերով» լուսանկարային ֆանտազիան, այսինքն այն Հայաստանը, որը պատկերված է Հայաստան չայցելած սփյուռքահայի ուղեղում: ԱՄՆ-ում հայագիտության վիճակի մասին իրենց տեսակետներն են արտահայտում Վենըրն Լիման եւ պրոֆեսորներ Մարկ Նշանյանը, Խաչիկ Թեոլեոլյանն ու Ջորջ Բուռնությանը: Հանդեսի վերջին մասում ներկայացվում են մի քանի գրքեր ու խտացրած սկավառակներ (կոմպակտ դիսկ):

Հանդեսի առանցքային նյութերից է նաեւ զրույցը Հարվարդի համալսարանի քաղաքագետ գիտնականներ Արթուր Մարտիրոսյանի ու Ռոբերտ Գրիգորյանի հետ՝ Կասպից ծովի ադրբեջանական մասի նավթի ու արցախյան կարգավորման գործընթացում նավթային գործոնի մասին: Զրույցը գրավում է հանդեսի ծավալի մեկ հինգերորդ մասը. նրան կցված են երկու քարտեզներ: Ա. Մարտիրոսյանի համաձայն, ոչ թե նավթի գործոնը մեծ ազդեցություն ունի Արցախի հարցի լուծման վրա, այլ՝ ճիշտ հակառակը: Նա հակված է այն տեսակետին, որ Ադրբեջանը Արեւմուտքի մի մասի համար կարեւորություն է ներկայացնում ավելի շուտ ոչ թե իր նավթի ենթադրյալ պաշարների, այլ ստրատեգիական նկատառումներով: Նա չափազանց գերագնահատված է համարում նավթի ու նրանից սպասվող եկամուտների դերն անդրկովկասյան տարածաշրջանի տնտեսական զարգացման գործում: Մարտիրոսյանը սխալ է համարում ադրբեջանցիների (եւ ոչ միայն նրանց) ակնկալությունները Արեւմուտքից, իբր երբ ադրբեջանական նավթն արեւմտյան ընկերությունների միջոցով արտահանվի, այդ ընկերությունների կառավարությունները ճնշելու են Հայաստանի վրա՝ Ղարաբաղը Ադրբեջանին վերադարձնելու համար: Ըստ Մարտիրոսյանի, թեեւ Հայաստանի վրա որոշ ճնշումներ գործադրվեցին, որոնց մի մասի հետեւանքների մասին գիտենք, սակայն այդպես չի լինելու, որովհետեւ Հայաստանը ոչ մի հնարավորություն չունի Արցախը Ադրբեջանին թողնելու: Մինչեւ Ադրբեջանի նախագահական ընտրությունները, արցախյան գործընթացում Մարտիրոսյանը որեւէ լուրջ քայլ չի նախատեսում: Մարտիրոսյանի համաձայն [illegible] գործընթացը դոփելու է իր տեղում այնքան ժամանակ, մինչեւ Բաքուն չհասկանա, որ հարկավոր է ուղիղ բանակցություններ վարել ոչ միայն Երեւանի, այլ նաեւ Ստեփանակերտի հետ:

Արթուր Մարտիրոսյանի ու Ռոբերտ Գրիգորյանի հետ զրույցը շոշափում է նաեւ կասպիական նավթին առնչվող այլ հարցեր՝ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները, տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի քաղաքականությունը, նավթախողովակների հնարավոր ուղիները եւ այլն:

«Արմինյըն ֆորում» հանդեսի երկրորդ համարի առանցքային հարցը հայկական ցեղասպանությունն է լինելու: Հայ եւ թուրք պատմաբանները վիճելու են առավելապես «ցեղասպանություն» հասկացության շուրջ՝ տալով այդ եզրի իրենց մեկնաբանությունները:

«Արմինյըն ֆորում» հանդեսը մի լուրջ քայլ է աշխարհասփյուռ հայ կամ հայկական գեներ կրող, առավելապես երիտասարդ ու քիչ ծանոթ գիտնականների ներուժը հավաքելու գործում:

Այս առթիվ հայտնենք նաեւ, որ «Կոմիտաս» ինստիտուտն անցյալ տարի լույս է ընծայել երկու կարեւոր աշխատություններ՝ Հենրի Ռիգսի «Ողբերգության օրեր Հայաստանում- անձնական փորձություններ Խարբերդում, 1915-17 թթ.» Մեծ եղեռնի ականատեսի վկայությունները եւ Հիլմար Քայզերի «Իմպերիալիզմը, ռասիզմը եւ զարգացման տեսությունները-օսմանյան հայերի նկատմամբ գերիշխող օրինակի կառուցումը» գիրքը: Մոտ ժամանակներում ինստիտուտը նախատեսել է հրատարակել Մեծ եղեռնի տարիներին Օսմանյան կայսրությունում ԱՄՆ-ի դեսպան Հենրի Մորգենթաուի 1913-16 թթ. անտիպ օրագիրը:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ
Բոստոն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՄՈՍԿՎԱ

Հայաստանի «Նորագույն պատմությունը» որպես գիրք եւ քաղաքականություն

1992-ին ՌԴ նախագահի հրամանագրով հիմնադրվել է Ռազմավարական հետազոտությունների ռուսաստանյան ինստիտուտը, որը որպես պետական գիտահետազոտական հաստատություն ապահովելու է ՌԴ գործադիր եւ օրենսդիր ամենաբարձր մարմիններին տեղեկատվական եւ վերլուծական նյութով։ Ինստիտուտը մշակում է հարցերի մի համալիր, կապված ազգային անվտանգության ապահովման խնդրի հետ, ուսումնասիրում է տնտեսական, ռազմական, քաղաքական եւ տարածաշրջանային գործընթացների բնույթը եւ ուղղությունները, ինչպես նաեւ վերլուծում եւ կանխատեսում է աշխարհի առանձին երկրներում առկա ճգնաժամային եւ հակամարտային իրավիճակները։ Ինստիտուտը տարբերաբար լույս է ընծայում հաստափոր տեղեկագրեր, ինչպիսիք են «Նոր Եվրասիա. Ռուսաստան եւ մերձակա արտաշխարհի երկրներ», «Ռուսաստանի արտաքին եւ պաշտպանական քաղաքականության խնդիրները», «Ռուսաստանի ռիսկի ռազմավարական գործոնները» եւ այլ տարբերակներ։ Վերջին տարիներին ինստիտուտը աշխատում է նաեւ մեկ այլ (թեեւ համեստից ոչ դուրս) նախագծի շուրջ, որը նվիրված է ԱՊՀ երկրներին։ 1994-ին լույս է տեսել «Ուկրաինա. փոփոխությունների վեկտոր» մենագրությունը, իսկ այնուհետեւ 1995-ին եւ 1996-ին համապատասխանաբար «Ղազախստան. անկախ զարգացման իրականությունն ու հեռանկարները» եւ «Բելառուս. ճանապարհ դեպի նոր հորիզոններ» ուսումնասիրությունները։ 1998-ին ինստիտուտը հրատարակեց իր հերթական չորրորդ մենագրությունը, որը նվիրված է մեր հանրապետությանը եւ կրում է «Հայաստան. անկախ զարգացման խնդիրները» վերնագիրը։ Շուրջ 600 էջանոց այս աշխատությունը բաղկացած է 4 հիմնական գլուխներից եւ հայ նորագույն պետականության թերեւս միակ թեմատիկ հանրագիտարանն է։ Մի փոքր պատկերացում կազմելու համար թվարկեմ ընդամենը մի քանի թեմաներ, որոնց առանձին ուսումնասիրությունները տեղ են գտել մենագրության էջերում. «Ներքաղաքական գործընթացները անկախ Հայաստանում», «Հայաստանի տեղը ԱՄՆ աշխարհաքաղաքականության մեջ», «Հայ-իրանական հարաբերություններ», «Հայաստան-Թուրքիա. հակամարտությո՞ւն, թե՞ համագործակցություն», «Ղարաբաղյան խնդիրը միջազգային հարաբերությունների համատեքստում», «Հայաստանի ռազմական ուժերը եւ ռազմաքաղաքական ուղղությունը», «Հայաստան եւ Արեւմտյան Եվրոպա. տնտեսական օգնությունը որպես քաղաքական երկխոսության խթան», «Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը», «Հայաստանի տնտեսական զարգացման խնդիրները» եւ այլն, եւ այլն։ Առանձին տեղ են գտել նաեւ որոշ ուսումնասիրություններ, որոնք վերաբերում են մինչեւ 1988-ը տեղի ունեցածին, սակայն պատկերացում են տալիս հայերի գործոնի մասին («Հայ ժողովրդի ողբերգությունը. պատմական էջեր», «Եկեղեցու դերը հայ պետականության կազմավորման գործընթացում» եւ այլն)։

Մենագրության չորս հիմնական գլուխներն են. I. «Ազգային ինքնագիտակցություն, իրավունք, քաղաքականություն», II. «Տնտեսություն եւ էկոլոգիա», III. «Արտաքին տնտեսական կապեր», IV. «Միջազգային իրավիճակ եւ անվտանգություն»։

Ըստ էության, տվյալ մենագրությունը մեր տասնամյա առօրյայի (քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական, հոգեբանական, ռազմական, անձնական եւ այլն) գրավոր վավերացումն է, ընդ որում շատ փաստարկված (ամիս առ ամիս) եւ գիտականորեն անաչառ։ Սա մեր ժողովրդի նորագույն պատմությունն է, կամ այն գրի առնելու առաջին լուրջ փորձը։ Հեշտությամբ կարելի է գայթակղվել եւ թարգմանել ողջ գիրքը։

Անհրաժեշտ է, որ ձեռնարկը լինի շատ-շատերի սեղանին (քաղաքագետներ, դիվանագետներ, տնտեսագետներ, քաղաքական գործիչներ եւ այլն), նաեւ լրագրողների։ Մենագրությունը սոսկ գիրք չէ եւ կարող է դառնալ աշխատանքային գործընթացի կարեւոր փուլ։

Ցավոք, մեր երկրում ցայսօր չի հրատարակվել նման ծավալի եւ բովանդակության ոչ մի մենագրություն։ Որքան տեղյակ եմ, այս ուղղությամբ չի տարվում նպատակային ոչ մի աշխատանք։ Կարծում ենք, վաղուց արդեն ժամանակն է, որ պետական մեծ նշանակություն ունեցող նման գործը կարեւորեն եւ մեզանում, ու հանրապետության կարող ուժերը ներգրավվեն նման գործի մեջ։ Խոսքը վերաբերում է ոչ միայն մենագրության, այլեւ պետական լուրջ վերլուծական-տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծմանը։ Ինչ վերաբերում է հիշյալ մենագրությանը, մուտք է գործել մեր հանրապետություն խիստ սահմանափակ քանակով (երեւի ընդամենը 5-6 օրինակ) եւ հասու չէ հիմնական սպառողին։ Տվյալ դեպքում չէր խանգարի գիրքը թարգմանել եւ հրատարակել Երեւանում։

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Հայկական եկեղեցի Աֆրիկայի խորքում

Աշխարհի հեռավոր ծայրին, Սվազիլենդում՝ Աֆրիկա մայրցամաքի հարավում, Սիբեբեի կոչված վայրում, սարահարթերի ու բարձրավանդակների մեջ կանգնած է հայկական եկեղեցին։ Մարդը, որի երեւակայության մեջ ծնվել է եկեղեցին եւ ամեն ինչ արել է իր երազանքն իրականացնելու համար, եգիպտահայ է, զբաղվում է գրամեքենաների առեւտրով եւ 1964 թ.-ից Սվազիլենդը կոչում է իր տունը։

Գրիգոր Տեր-Բալյանը 70 տարեկան է եւ միայնակ ապրում է Աֆրիկայի խորքերում։ Ընտանիք չունի, ազգականներն ապրում են Միացյալ Նահանգներում։ Մայրն է նրան ավանդել եկեղեցի կառուցել, քանի որ երեխաներ չուներ, իսկ մայրն ուզում էր, որ նրանից հետո որեւէ բան մնա աշխարհում։ Տեր-Բալյանը բնավ շատ հարուստ չէ։ Երբ ասում էր, որ որոշել է իր տան բակում եկեղեցի կառուցել, լուրջ չէին ընդունում, բայց Տեր-Բալյանը համառ էր։ Տարածքը գնվեց, շենքը հատակագծվեց, եկեղեցին կառուցվեց չորս տարում։

Երբ վաճառականն առաջին անգամ տեսավ Սվազիլենդը, որը Յոհաննեսբուրգից ընդամենը 400 մղոն է հեռու, կարծես սիրահարվեց երկրի բնությանն ու բնակիչներին։ Նա միանգամից որոշեց, որ իր տունը կկառուցի Մոծիների հովիտ կոչվող վայրում եւ 11 ակր հող գնեց, որն անվանեց փոքրիկ դրախտավայր։

Հողամասում մի հսկա, արեւելք նայող քար կար։ Տեր-Բալյանը տեսնելուն պես հասկացավ՝ ինչու է քարը այնտեղ եւ ինչու է արեւելք նայում, եւ վաճառականը զգաց, որ այս քարի շուրջը պիտի կառուցի եկեղեցին։ Մոտակա վտակն էլ բնապատկերը հայի համար դարձնում էր իդեալական, քանի որ Արաքսն էր հիշեցնում։

Տեր-Բալյանը եկեղեցին կառուցեց հայկական ավանդական ճարտարապետության օրենքներով։ Եկեղեցու բոլոր աշխատանքները կատարվել են ձեռքով (Տեր-Բալյանը չի գործածել որեւէ մեխանիկական գործիք), օգտագործվել են տարածքի շինանյութերը։

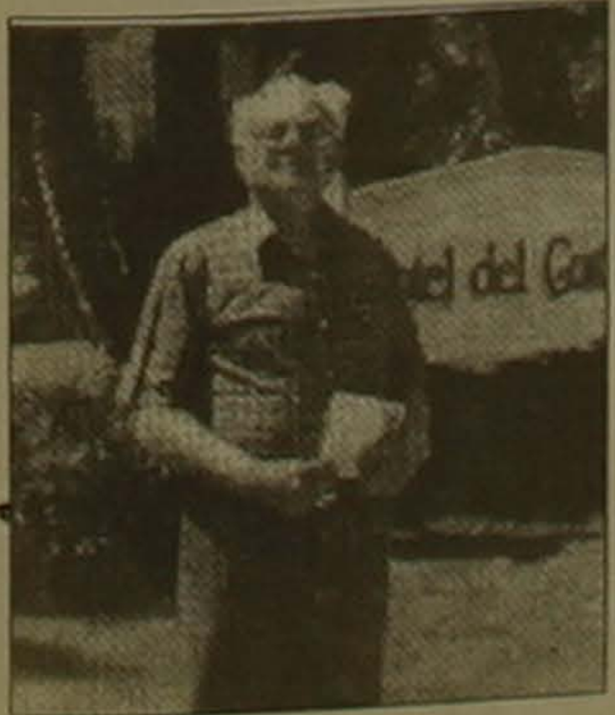

Եկեղեցու շինությունը տեւեց 1985-89 թթ.։ Կոչվեց Սուրբ Հարություն Արմենյան մասուռ՝ Տեր-Բալյանի հոր հիշատակին։ Եկեղեցու զանգը նա կոչել է մոր անունով, գունավոր ապակիներով ծածկված պատուհանները, 24 մարդու համար ստեղծված նստարանը, ջահերը, մկրտության պղնձե թասերը, կրոնական մասունքներն ու նկարները նվիրված են Տեր-Բալյանի հայ եւ այլազգի ընկերներին։

1989-ի օգոստոսին, երբ եկեղեցին արդեն պատրաստ էր, Հունաստանից հրավիրվեց հայ քահանա՝ օծելու։ Այդ օրը Սուրբ Հարություն եկեղեցում երկու երեխա կնքեցին, այդ օրից սկսած այստեղ բազում հարսանիքներ ու կնունքներ են եղել։ Եկեղեցին նաեւ թերթեր ու ամսագրեր է ստանում։

«Այս եկեղեցին բոլորի համար է, ասում է Տեր-Բալյանը։ Ցանկացած մարդ այստեղ կարող է իր ուզած կրոնական արարողությունն անել, սակայն դա պետք է անի նրա հրավիրած քահանան»։

AIM

ԹԵԺ ԿԵՏԵՐ

Կիպրոսը երբեք չի հաշտվի թուրքական օկուպացման հետ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 21 ՀՈՒԼԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Կիպրոսի Հանրապետության քաղաքական ղեկավարությունը երբեք չի հաշտվի 1974 թվականին թուրքերի կողմից կղզի ներխուժելու եւ կղզու տարածքի 37 տոկոսի պահպանվող օկուպացման հետ եւ կշարունակի պայքար մղել հանուն այդ տարածքների ազատագրման՝ մինչեւ արդարությունը վերականգնվի։

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին երկուշաբթի օրը հայտարարել է Կիպրոսի նախագահ Գլավկոս Քլերիդիսը, ելույթ ունենալով Նիկոսիայի Մակեդոնիտիսա շրջանում կիպրացիների գերեզմաններին պսակներ դնելու սգո արարողության ժամանակ, որոնք զոհվել էին 24 տարի առաջ թուրքական զորքերի՝ կղզի ներխուժելու ընթացքում։ Արարողության ժամանակ ելույթ է ունեցել նաեւ Կիպրոսի արտգործնախարար Յանակիս Կասուլիդիսը։ Նրա խոսքերով, «Ոչ մի ահաբեկում, ոչ մի դժվարություն եւ ճնշում մեզ չեն ստիպի անձնատուր լինել թուրքական «Ատիլլային»։ Այդ պայմանական անվանումն էր կրում 24 տարի առաջ թուրքական զորքերի՝ կղզի ներխուժելու գործողությունը։ Կիպրոսը չի կարող եւ չի մնա Եվրոպայի միակ բաժանված պետությունը, առավել եւս, որ նա ինքն է հաստատակամորեն ընթանում միավորման ուղիով։ Եվրոպան չպետք է հաշտվի կղզում ստեղծված ներկայիս իրավիճակի հետ», հայտարարել է Կիպրոսի դիվանագիտական գերատեսչության ղեկավարը։

Պաղեստինա-իսրայելական անմիջական բանակցությունները անարդյունք են ավարտվել

ԿԱՀԻՐԵ, 21 ՀՈՒԼԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Պաղեստինյան ղեկավար Արաֆաթի կարծիքով, «ոչնչով» ավարտվեցին պաղեստինա-իսրայելական անմիջական բանակցությունները, որոնք բազմամսյա ընդմիջումից հետո անցկացվում էին Թել Ավիվում։ Պաղեստինյան ղեկավարը այդ մի բառով սահմանափակվեց՝ Գազայում պատասխանելով Իսրայելի պաշտպանության նախարար Իցխակ Մորդեխայի եւ պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավարի տեղակալ Մահմուդ Աբասի (Աբու-Մազենի) կիրակի օրը երեք ժամ տեւած բանակցությունների արդյունքները մեկնաբանելու լրագրողների խնդրանքին։

Արաֆաթի խորհրդական Նաբիլ Աբու Ռուդեյնան նույնպես արտահայտվեց հակիրճ, նշելով, թե «ոչ մի բան չկա»։ Իսրայելցիների հետ վարած բանակցություններում պաղեստինյան պատվիրակության ղեկավար Սաիդ Հարիքաթն ընդգծեց, որ կողմերը «մի շարք հանդիպումներ են անցկացնելու, բայց մենք կցանկանայինք որոշակի ժամանակ սահմանել բանակցությունների գործընթացի համար»։ Հարիքաթի խոսքերով, պաղեստինցիները «չեն ցանկանում բանակցությունները երկարաձգել մեկ շաբաթից ավելի, քանի որ իսրայելցիները ոչ մի կոնկրետ առաջարկություն չեն անում»։

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԱՄՆ-ը դեմ է «Մեծ Ալբանիա» ստեղծելուն

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 17 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ ԱՄՆ-ի վարչակազմը դեմ է «Մեծ Ալբանիա» ստեղծելուն՝ սերբական Կոսովոյի նահանգը նրան միացնելու հաշվին, ինչը համառորեն կոչ են անում կոսովցի անջատականները եւ Ալբանիայի արմատականորեն տրամադրված քաղաքացիների մի մասը։ «Մենք հանդես ենք գալիս դրա դեմ», հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Ջեյմս Ռուբինը, ընդգծելով, որ «իրադրության նման զարգացումը միանգամայն վտանգավոր կլիներ»։ Նրա ասելով, դա կարող է բացասաբար ազդել տարածաշրջանի կայունության վրա։

«Հնդկաստանը չի զոհաբերի իր ազգային անվտանգության շահերը»

ԴԵԼԻ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի առաջին տեղակալ Ստրոբ Թալբոթի եւ հնդիկ պաշտոնական անձանց միջեւ Դելիում կայացած բանակցություններում ամերիկյան կողմին «ամենայն որոշակիությամբ» հայտարարվել է, որ Հնդկաստանը չի զոհաբերի իր ազգային անվտանգության շահերը եւ չի դադարեցնի իր ռազմական ծրագրի իրականացումը։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այս մասին հայտարարել է հանրապետության արտգործնախարարության բարձրաստիճան աղբյուրը, խնդրելով չհրապարակել իր անունը։

ՀՌՈՄ

Համաշխարհային արդարադատության կառույց

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հուլիսի 17-ին Հռոմում իր հինգշաբաթյա աշխատանքն ավարտեց Միջազգային քրեական դատարանի հիմնադրմանը նվիրված դիվանագիտական համաժողովը։

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից, ճիշտ կեսգիշերին 120 կողմ, 21 ձեռնպահ եւ 7 դեմ (ԱՄՆ, Չինաստան, Ֆիլիպիններ, Հնդկաստան, Իսրայել, Շրի Լանկա եւ Թուրքիա) ձայների քվեարկությամբ Համաժողովն ընդունել է «Եզրափակիչ ակտը»-ը եւ Միջազգային քրեական դատարանի կանոնադրությունը, այսպիսով առաջին քարը դնելով համաշխարհային արդարադատության կառույցի հիմքում։

Միջազգային դատարանը, որի նստավայրը պետք է լինի Հաագայում, օժտված է հետեւյալ չորս հանցագործությունների պատժման իրավասություններով. Ցեղասպանություն ազգային, էթնիկական, ռասայական, կամ կրոնական որեւէ խմբի մասամբ կամ լրիվ ոչնչացման փորձ։ Մարդկության դեմ հանցագործություններ ընդգրկում են զանգվածային հարձակումները քաղաքացիական բնակչության դեմ. տեղահանում, տանջահարում, բռնաբարություն, բռնի հղիացում կամ ամլացում։ Պատերազմի հանցագործություններ՝ համալիր ծրագրով իրագործված, 1949 թ. Ժնեւի կոնվենցիայի կամ միջազգային իրավունքի այլ օրենքների ծանր ոտնահարումը։ Առաջին անգամ այս դասակարգումը ներառում է ներքին զինված հակամարտությունների ժամանակ կատարած հանցագործությունները։ Ագրեսիա՝ ավելի քաղաքական բնույթ կրող՝ այս հանցագործության սահմանումը վստահված է Անվտանգության խորհրդին։

Եզրափակիչ ակտը ստորագրեցին գրեթե բոլոր երկրները, բացառությամբ դեմ քվեարկածների եւ մի քանի ձեռնպահների։ Հայաստանի կողմից ստորագրել է Իտալիայում ՀՀ գործերի հավատարմատար Գագիկ Բաղդասարյանը։

Կանոնադրությունը, որը բաց է ստորագրման համար մինչեւ 2000 թ. դեկտեմբերի 31-ը, առայժմ ստորագրել են միայն 36 երկրներ։ Հայաստանի կողմից Կանոնադրության ստորագրման որոշումը կընդունվի վերջնական տեքստի մանրազնին ուսումնասիրելուց հետո։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ժողովածուն երգում է «Ինտերնացիոնալ»

Կոնֆլիկտների լուծման Հայաստանի կենտրոնը եւ Հայաստանի ազգությունների միությունը ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի գրական խորհրդի որոշմամբ, հրատարակել են «Հայաստանի ազգությունները» ժողովածուն, որը բաղկացած է մեզանում գործող տասից ավելի համայնքների ղեկավարների հոդվածներից: Կոնֆլիկտոլոգիայի կենտրոնի տնօրեն Նիկոլայ Հովհաննիսյանի բնորոշմամբ, այս գիրքն աննախադեպ երեւույթ է. «Առաջին անգամ Հայաստանի ոչ տեղացի բնակչության վիճակը դարձել է հատուկ ուսումնասիրության օբյեկտ: Լայնորեն տարածված է այն կարծիքը, որ Հայաստանը մոնոէթնիկ հանրապետություն է: Ըստ որում, «մոնոէթնիկ» հասկացության մեջ դրվում է հատուկ իմաստ. Այն ընկալվում է գրեթե ինչպես հայերի ծայրահեղ ազգայնամոլության եւ քսենոֆոբիայի դրսեւորում:

Սակայն դա չի համապատասխանում իրականությանը:

Հայաստանը բազմազգ պետություն է, ուր դարերով ապրել եւ ապրում են տարբեր ժողովուրդներ...

Երբ ասում են, որ Հայաստանը մոնոէթնիկ պետություն է, ապա ինքնըստինքյան ենթադրվում է, որ Հայաստանը չի կարող ունենալ ազգային քաղաքականություն, այսինքն՝ քաղաքականություն ազգային փոքրամասնության նկատմամբ:

Այլ խնդիր է, երբ Հայաստանը դիտվում է որպես բազմազգ երկիր: Այս պարագայում Հայաստանի կառավարությունը պետք է ունենա հստակ մշակված ազգային քաղաքականություն: Նա չի կարող անտեսել ազգային փոքրամասնությունների շահերը եւ պարտավոր է երաշխավորել նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները՝ պահպանելով ազգային ինքնության պահպանման ընդունված միջազգային չափանիշների համապատասխան:

Էթնոքաղաքական իրավիճակի վերլուծությունը թույլ է տալիս հանգել այն բանին, որ Հայաստանում գոյություն չունի ազգային հարց իր դասական դրսեւորմամբ: Այստեղ չկա ազգային պատկանելության հողի վրա հետապնդման ծրագիր, ոչ ոք զրկված չի ՀՀ քաղաքացի լինելուց եւ այլն:

Սակայն սա չի նշանակում, որ մեզանում չկան ազգային խնդիրներ:

Զարմանալի մի փաստ. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորական աթոռները զբաղեցնում են բացառապես հայերը: Ազգային փոքրամասնություններն այստեղ չունեն ոչ մի ներկայացուցիչ, ինչը, բնականաբար, վերջիններիս կողմից ծնում է որոշակի դժգոհություններ: Սա աննախադեպ փաստ է: Խորհրդային ժամանակաշրջանում ՀԽՍՀ-ի Գերագույն խորհրդում պատգամավորների շարքում կային ռուսներ, ադրբեջանցիներ, քրդեր, հրեաներ, ուկրաինացիներ եւ այլն:

Հարկ է հաշվի առնել նաեւ մեկ հանգամանք. մենք հայերս, չափազանց զգայուն ենք մեր խնդիրների նկատմամբ: Մենք միշտ ձգտում ենք (այդ թվում նաեւ արտասահմանյան երկրներում) հարգել տալ մեր իրավունքները եւ ներկայացուցիչ ունենալ տվյալ երկրի խորհրդարանում: Եվ այս ուղղությամբ մենք հասել ենք որոշակի հաջողությունների. Լիբանանի խորհրդարանում հայ համայնքն ունի 6 տեղ, Սիրիայում, Կիպրոսում, Հունգարիայում մեկական եւ այլն: Թվում է, թե այս հանգամանքը պետք է պարտավորեցներ հայերիս նման զգայունությամբ վերաբերվել ՀՀ-ում բնակվող ազգային փոքրամասնությունների խնդիրներին, առավելապես ՀՀ խորհրդարանում ներկայացուցիչ ունենալու հարցում»:

Հատկապես վերջին հարցադրմանն է առնչվում ասորական, հունական, հրեական, վրացական, եզդիական, քրդական, ռուսական, գերմանական, լեհական, ուկրաինական համայնքների ղեկավարների խոսքերի հիմնական բովանդակությունը:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱՐ

Վահրամ Մարտիրոսյանի հետագիծը

Լրանում է «ԱՐ» հեռուստաընկերության «Հետագիծ» հաղորդաշարի տարեդարձը: Մեր համոզմամբ, դա հայկական հեռուստատեսության լավագույն քաղաքական զրուցաշարն է (talk-show): Միտք առաջացավ հարցազրույց վարել հաղորդաշարի հեղինակ ու վարող Վահրամ Մարտիրոսյանի հետ՝ որոշ ձեւափոխումներով նրան տալով նաեւ այն հարցերը, որոնք հրամցնում է իր զրուցակիցներին:

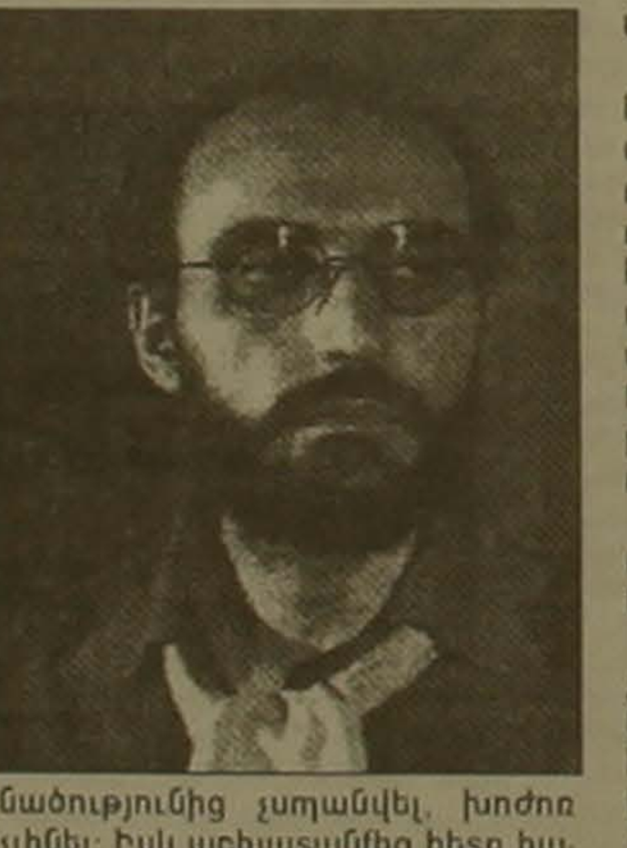

– Ձեր ստեղծագործական կյանքի վերջին տարվա գլխավոր իրադարձությունը «Հետագի՞ծն» է:

– Ոչ, «Հոգի» հաղորդաշարն է, որը 5 րոպեանոց հեռուստամտորում է հավերժական թեմաների շուրջ: Շարքը զբաղվածությանս պատճառով ընդհատվել էր:

– Հեռուստատեսությունը ինքնարտահայտման լավագո՞ւյն ձեւն է:

– Ոչ, գրականությունն է: Բանաստեղծություններիս երկու տպագիր եւ մեկ անտիպ ժողովածուները, ֆրանսիական, հունգարական եւ ռուսական պոեզիայի թարգմանություններս, պիեսներս եւ էսսեներս: Ապագան էլ գրականությունն է:

– Ո՞րն է ձեր հաղորդաշարի ամենափառահեղ հաղորդումը:

– Ինձ միշտ վերջին գործս է դուր գալիս: Քանի որ անցյալ շաբաթ «Հետագծի» փոխարեն հավաքեցի «Ռ. Քոչարյանի 100 օրը. սպասելիքներ եւ իրականություն» հաղորդումը, ուրեմն՝ դա:

– Իսկ ո՞րն է ամենաամոթալին:

– Մեկ հաղորդումն է եղել, երբ հյուրը եկել էր ինձ հաղթելու, ինձ հետ հաշիվներ մաքրելու մտադրությամբ: Վայել չէր մեծ տաղանդի տեր այդ մարդուն:

– Հաղորդումների ժամանակ զրուցակիցներին հարցնում եք, թե ինչ կնախընտրեին խմել: Հավանաբար համարում եք, թե խմիչքը խոսում է զրուցակցի բնավորության ինչ-ինչ գծերի մասին: Բայց դուք հաճույքով գարեջուր եք խմում. որքանո՞վ է դա բնութագրական, ի՞նչ է հուշում ձեր բնավորության մասին:

– 10-12 տարի է, ինչ ես աշխատանքի ընթացքում կում-կում ալկոհոլ եմ օգտագործում: Դա օգնում է գերհոգնածությունից չտապանվել, խոժոռ չլինել: Իսկ աշխատանքից հետո հաճույքով եմ խմում ընկերներիս հետ, փառք աստծո, շատ ուշ եմ գինովանում:

– Ձեզ տալու եմ նաեւ հարցեր, որոնք կարող են հաճելի չլինել, պատրա՞ստ եք:

– Ոչ թե պատրաստ եմ, այլ երազում եմ, որ դեմ առ դեմ ասվեն, եւ ես ստիպված չլինեմ իմ կենսագրությամբ հերքել:

– Խոսքը վերաբերում է զրուցաշարի հեղինակի ու վարողի ձեր կերպարին: Էկրանին երեւում եք այնպիսի հագուստներով, որոնք ըստ երեւույթին ձեզ դուր են գալիս, վզնոց եք կապում: Սակայն նախագահական ընտրությունների փուլում թեկնածու Ռ. Քոչարյանի հետ զրույցի ժամանակ կոստյումով ու փողկապով էիք: Դրանով ուզում էիք հասկացնել, թե զրուցում եք ապագա նախագահի հե՞տ եւ հագնվել էիք «ըստ պատշաճի՞»:

– Ոչ, պարոն Քոչարյանն այդ պահին նաեւ գործող նախագահ էր եւ արտահայտում էի իմ հարգանքը հանրապետության նախագահի հանդեպ: Անկեղծ ասած, չեմ կարծում, որ հարգանքը հագուստով է արտահայտվում, բայց երբ կողքից շատ-շատ են ասում, այնուամենայնիվ, ազդում է: Ընդհանուր առմամբ, իմ հագուստով ընդգծում եմ, որ չեմ պատկանում քաղաքական աշխարհին:

– Եթե լինեիք Հայաստանի Հանրապետության նախագահ, որո՞նք կլինեին առաջին երեք քայլերը:

– Ես նույնիսկ մտովի պատրաստ չեմ ինձ պատկերացնել Հայաստանի նախագահ: Այդ աշխատանքը պահանջում է հսկայական ամրություն ես ինձ այդքան ամուր չեմ համարում:

– Հաղորդումների ժամանակ չեք կատակում ու համարյա չեք ժպտում, ամեն բան այդքան տխո՞ւր է:

– Առաջին անգամ եմ լսում, թե չեմ կատակում: Օրվա մեջ 20 րոպե չի պատահում, որ չկատակեմ: Ինչո՞ւ պիտի «Հետագծի» նկարահանման երկու ժամը բացառություն լինի: Ինչ վերաբերում է ժպիտին. ժպիտից մինչեւ զրուցակցին սիրաշահելը, «դամ պահելը» մի քայլ է, չեմ ուզում կատարել այդ քայլը: Նույն պատճառով ես ինձ թույլ չեմ տալիս նաեւ դու-ով կամ անունով դիմել զրուցակցիս, թեեւ հյուրերիս մեծամասնության հետ կյանքում դու-ով եմ խոսում:

– Մեկ հարց էլ կոնտեքստից դուրս՝ ո՞րն է ելքը:

– Մտավոր ինքնակատարելագործումը, սերը, լավատեսությունը:

Հարցազրույցը վարեց
ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԴԱԴԱՅԱՆԸ

ՋԱՎԱԽՔ

Գանձա գյուղում բացվեց զոհված հայ ազատամարտիկների հուշարձան

ԳԱՆՁԱ, ՆԻՆՈԾՄԻՆԴԱՅԻ (ԲՈԳԴԱՆՈՎԿԱՅԻ) ՇՐՋԱՆ, ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ: Անցած կիրակի մարդաշատ էր հայ մեծ բանաստեղծ Վահան Տերյանի ծննդավայր Գանձա գյուղի կենտրոնական հրապարակը: Այստեղ, մշակույթի տան բակում՝ գյուղի եւ շրջանի մյուս գյուղերից եկած բնակիչների, Երեւանից ժամանած հյուրերի (նրանք մասնակցում էին Վահան Տերյանի պոեզիայի ավանդական օրվան) ներկայությամբ հանդիսավորապես բացվեց գյուղի զոհված ազատամարտիկների հուշարձանը՝ Անդրանիկ զորավարի արձանի կողքին եւ Վահան Տերյանի արձանի հարեւանությամբ:

Հուշարձանի վրա տասը անուն-ազգանուններ են փորագրված՝ Մարգարյան Արարատ, Թանգամյան Մելս, Մարգարյան Մանվել, Ավետիսյան Հմայակ, Իսպիրյան Սենիկ, Բաղիշյան Սարգիս. նրանք իրենց կյանքն են զոհաբերել Արցախի ազատագրմանը: Նալբանդյան Ժորան չի վերադարձել Չեխոսլովակիայից, Թումասյան Արմենն ու Թումասյան Հայրապետը՝ Աֆղանստանից, Թումասյան Պարույրը՝ Աբխազիայից:

Բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ, դիմելով ներկաներին, գյուղապետ Կիմ Դուրգարյանը, իր եւ գյուղի բնակչության անունից շնորհակալություն հայտնեց համագյուղացի երիտասարդ Սեյրան Զանամյանին՝ հուշարձանի մտահղացման եւ իրագործման համար: Քաջ հայորդիների մասին խոսք ասացին շրջանի մտավորականության ներկայացուցիչները, նրանց հարազատները: «Ջավախք» հայրենակցական միության, «Հզոր հայրենիք» կուսակցության, Հայաստանի գրողների միության անունից հանդես եկավ Արմենպրեսի լրագրող, Հայաստանի գրողների միության անդամ Վանիկ Սանթրյանը:

..Հուշարձանը բացելու պատիվը տրվում է Արցախյան մարտերի ակտիվ մասնակից Սանասար Ղազարյանին: Նա է տանում ճերմակ սավանը, եւ խաչքար-հուշարձանի պատվանդանին բուրումնավետ ծաղիկներ են փռվում: Դուդուկի նվագը երգ ու աղոթք է մրմնջում զոհվածների հիշատակին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ցուցահանդես նվիրված Ռաֆայել Իսրայելյանի 90-ամյակին

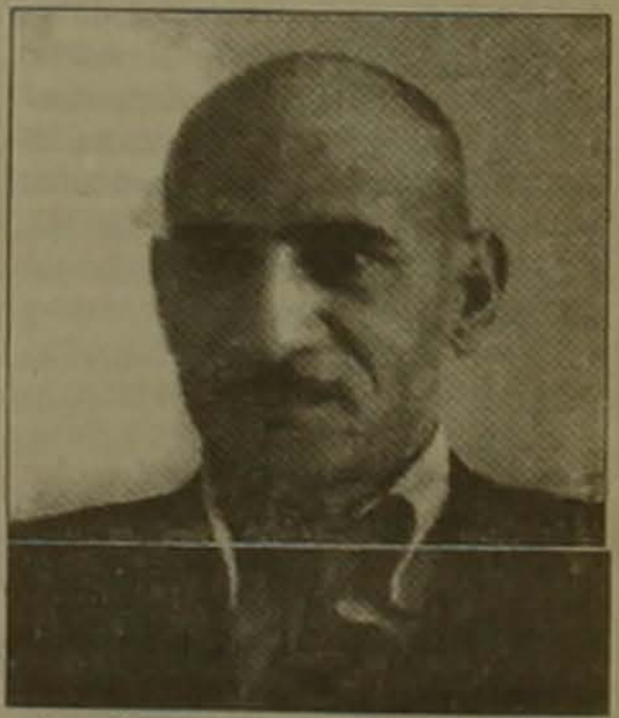

Այնքան շատ են մեծատաղանդ ճարտարապետի նախագծերով կառուցված հասարակական, արտադրական, մշակութային եւ այլ բնույթի շենքերն ու հուշարձանները, որ ծածկել են Հայաստանի մարզերի զանազան տարածքները: Ամեն անցորդի, լինի երեւանցի թե հյուր, հիացմունք ու հարգանք է հարուցում Երեւանի «Արարատ» գինու գործարանի մառանների շենքը (1938), Հաղթանակի մոնումենտը (1950), ջրանցույց կամուրջը (1950), Երեւանում «Արագիլ», Հրազդանում «Ծովինար», Վանաձորում «Կարո» ռեստորանների շենքերը, Հաճընի, Մուսա լեռան, Սարդարապատի հերոսամարտերին նվիրված հուշարձանները, Չարենցի կամարը՝ Երեւան-Գառնի ճանապարհին: Իսկ Սարդարապատի հայափրկիչ հերոսամարտին նվիրված հուշահամալիրը՝ իր զանգակներով ու թանգարաններով եւ մյուս կառույցներով արդեն երեսուն տարի ուխտատեղի է դարձել հայ ժողովրդի համար:

Մեծ ճարտարապետի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսը, որը բացվել է Հայաստանի Ազգային գրադարանում, հարգանքի ու երախտիքի խոսք է տաղանդավոր հայորդու հիշատակին:

Ռ. Իսրայելյանը նաեւ գրչի մարդ էր: Նրա հոդվածներն ու ակնարկները, ուսումնասիրությունները, մանկական պատմվածքներն այսօր էլ հաճույքով ընթերցվում եւ օգտակար նյութ են տալիս հայ մարդուն: Նրա ձեւավորած «Պըլը Պուղի», «Արշակ Ֆեթվաճյան», «Ակնարկ հայ ճարտարապետության պատմության» գրքերը, Սայաթ-Նովայի «Քառատողեր» բացիկների շարքը եւս տեղ են գտել ցուցահանդեսում:

Բայց նա առաջին հերթին բարձրաճաշակ ճարտարապետ էր, որի մասին Վարազդաս Հարությունյանը գրում է. «Ինձ հիացրել է Ոսկեձեռիկ Ռաֆոյի անսահման նվիրվածությունն իր արվեստին եւ հարազատ ժողովրդին: Նրա շողշողուն տաղանդի տարերքը ճարտարապետությունն էր, որին նա ծառայեց ազնվորեն, սիրահարվածի պես»: Իրավ, նա շատ էր սիրում իր ժողովրդին ու իր հայրենիքը: «Ես հայ եմ, գրում է նա, ու ինձ չեմ պատկերացնում ուրիշ կերպ: Հայաստանն է իմ գլխավոր ու անբաժան սերը»: Ցուցահանդեսում ուշագրավ են Ռ. Իսրայելյանի՝ մամուլում հրատարակված հոդվածները՝ նվիրված ճարտարապետներ Լեւոն Բաբայանին, Լեւոն Գորյանին, քանդակագործ Գեւորգ Աբգարյանին:

Իսրայելյանի արվեստը գնահատող նյութերից են Ռ. Զարյանի հուշերը, Հր. Հովհաննիսյանի, Մ. Դուկասյանի հոդվածներն ու ակնարկները, Վ. Կարենցի «Ճարտարապետության արծիվը» բանաստեղծությունը եւ այլ նյութեր:

Ցուցահանդեսի բացմանը ներկա էին նրա ընկերները, հարազատները, հիացողները:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Աշնանը նորից կբեմադրվի «Հիսուս Քրիստոս սուպեր-աստղ» ռոք-օպերան

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցած տարի աշնանը Երեւանում բեմադրվեց 20-րդ դարի խոշորագույն կոմպոզիտորներից մեկի՝ Էնդրյու Լոյդ Ուեբերի «Հիսուս Քրիստոս սուպեր-աստղ» ռոք-օպերան, որն իրականացրեց ներկայումս Լոս Անջելեսում բնակվող, ռեժիսոր Ռուդոլֆ Հովսեփյանը՝ հայաստանցի եւ ԱՄՆ-ից ժամանած դերասանների մասնակցությամբ:

Ռոք-օպերայի Հուդայի դերակատար, հայազգի Քեւին Մաքինսը (Մաքոսյանը) օրերս նորից Երեւանում էր եւ «Մոսկվա» կինոթատրոնի ամառային դահլիճում, ռոք երաժշտության սիրահարներին ներկայացրեց Հայաստանին նվիրված իր նոր ձայնասկավառակի երգերը, որոնք «ծնվել» են անցած ամիսների բաժանման արդյունքում:

Ամենայն հավանականությամբ, Ռուդոլֆ Հովսեփյանի նախաձեռնությամբ եւ Քեւին Մաքինսի մասնակցությամբ, առաջիկա աշնանը Երեւանում նորից կբեմադրվի «Հիսուս Քրիստոս սուպեր-աստղ» ռոք-օպերան: Այս անգամ դերակատարների մեծ մասը կլինեն հայաստանցի երգիչները:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ

Պատանեկան սպորտի մեծ տոնն ավարտվեց

Մոսկվայում ավարտվեցին Համաշխարհային պատանեկան առաջին խաղերը, որոնք անցկացվում էին Միազգային օլիմպիական կոմիտեի հովանու ներքո: Գուցե պատահական չէ, որ երբեմն այս մրցումները «փոքր օլիմպիադա» էին անվանում: Իհարկե, մոսկովյան մրցասպարեզում հանդես եկող 131 երկրների ներկայացուցիչների մի մասը տարիներ անց կմասնակցի նաեւ օլիմպիական խաղերին:

Հաջող հանդես եկան Հայաստանի մարզիկները: Ընդհանուր առմամբ նրանք նվաճեցին 2 ոսկե եւ 3 արծաթե մեդալներ եւ ընդհանուր հաշվարկում գրավեցին 21-րդ տեղը: Ասենք, որ բոլոր մեդալները հանրապետության թիմին բերեցին ըմբիշները: Հունահռոմեական ոճի ներկայացուցիչների նվաճած 1 ոսկե եւ 3 արծաթե մեդալներին այնուհետեւ 1 ոսկե պարգեւ ավելացրեց ազատ ոճային Դավիթ Պապոյանը (63 կգ քաշային կարգ): Շիրակի մարզի Սարմաշենի ներկայացուցիչը հիանալի հանդես եկավ: Ավելացնենք, որ 2-ական ոսկե եւ բրոնզե մեդալներ նվաճեցին մեր պատանի սամբիստները, սակայն այդ մարզաձեւի մրցումները հաշվարկային չէին:

Նշենք նաեւ մեր մարմնամարզիկներին: Նրանք մեդալներ չբերեցին, բայց բավականին լավ տպավորություն թողեցին, եւ, ինչպես նշեցին մասնագետները, հայկական մարմնամարզության բարի ավանդույթները շարունակվում են: Հատկապես հաջող հանդես եկավ Հարություն Մերդինյանը: 14-ամյա այս մարմնամարզիկը բազմամարտի եզրափակիչում գրավեց 26-րդ տեղը (36 մասնակիցների մեջ): Ճիշտ է, մարզիչները հույս ունեին, որ նա կգրավի մոտավորապես 15-րդ տեղը: Հարությունը վստահ հանդես եկավ առանձին գործիքների եզրափակիչում. զուգափայտերի վրա կատարած վարժությունների համար նա ստացավ 9,15 միավոր եւ գրավեց 5-րդ տեղը, իսկ նժույգաթափերում վաստակեց 9,4 միավոր եւ գրավեց 6-րդ տեղը:

«Լուժնիկի» մարզադաշտում անցկացված թեթեւատլետիկական մրցումներում, վատ հանդես չեկան մեր եռացատկորդները: Եվ Էրիկ Նուրիջանյանը, եւ Հովհաննես Գրիգորյանը ցույց տվեցին 14 մ 80 սմ արդյունք եւ գրավեցին համապատասխանաբար 7-րդ եւ 8-րդ տեղերը: Իհարկե, մեր երկու մարզիկներն էլ կարող էին անցնել 15 մետրի սահմանագիծը, բայց այս անգամ չստացվեց:

Սեղանի թենիսի մրցումների վերջին օրը երկու հաղթանակ եւ մեկ պարտություն կրեց երեւանցի Մուրադ Ասատրյանը: Ի վերջո, 72 մասնակիցների մեջ նա գրավեց 21-րդ տեղը: Իսկ մեդալների մեծ մասը, ինչպես եւ սպասվում էր, շահեցին չինացիները:

Մրցումների վերջին օրը մեր առաջատար մարզիկների, նրանց մարզիչների հետ հանդիպեցին Ռուսաստանի Դաշնությունում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Գագիկ Շահբազյանը, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը: Նրանք պատանի մարզիկներին շնորհավորեցին հաջող ելույթների համար, ցանկացան նոր հաջողություններ:

Պատանեկան սպորտի մեծ տոնն ավարտվեց «Լուժնիկի» կենտրոնական մարզադաշտում տեղի ունեցած խաղերի փակման հանդիսավոր արարողությամբ:

Ավելացնենք, որ Համաշխարհային պատանեկան խաղերում բոլորից շատ մեդալներ նվաճեցին Ռուսաստանի ներկայացուցիչները՝ 64 ոսկե, 29 արծաթե եւ 31 բրոնզե: Առաջին վեցյակում տեղեր գրավեցին նաեւ Ուկրաինայի, Չինաստանի, Լեհաստանի, Բելառուսի եւ Վրաստանի մարզիկները:

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջնությունը մոտեցել է ավարտին

Հայաստանի տղամարդկանց 58-րդ առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարում անցկացվեց 7-րդ տուրը:

Առաջինն ավարտվեց Արթուր Չիբուխչյան-Սմբատ Լպուտյան պարտիան: Սպիտակները դժվար խնդիրներ չդրեցին հակառակորդի առջեւ ու միեւնույն ժամանակ պարզեցնում էին դիրքը: Լպուտյանը որոշեց ռիսկի չդիմել, եւ մրցակիցները համաձայնվեցին ոչ-ոքիի: Դժբախտություն պատահեց Մելիքսեթ Խաչիյանի հետ: Նրա պարտիան սպիտակներով խաղացող Արսեն Եղիազարյանի հետ շատ սուր եւ հետաքրքիր պայքարում էր անցնում: Եղիազարյանը ֆիգուր էր զոհաբերել, փոխարենը գրոհ ստանալով մրցակցի արքայի վրա, բայց Խաչիյանը լավ էր պաշտպանվում: Դիրքի գնահատականը պարզ չէր, երբ պարտիան մոտեցավ ժամանակի առաջին ստուգմանը: Խաչիյանը շփոթվել էր եւ նույն քայլը երկու անգամ գրանցել: Այդ պատճառով նա կարծում էր, թե ստուգիչ 40-րդ քայլը կատարված է եւ ուշադրություն չդարձրեց ժամացույցի ցուցմունքին: Հետեւանքը ժամանակի սպառումն էր, եւ 0-ն՝ աղյուսակում:

Կարեն Ասրյանը լիարժեք հաղթանակ տարավ Տիգրան Նալբանդյանի նկատմամբ: Դեռ սկզբնախաղում սպիտակներն առավելություն ստացան եւ աստիճանաբար իրացրեցին այն: Շարունակվեց Արտաշես Մինասյանի անհաջողությունների շղթան: Այս անգամ նա զիջեց իր ազգանվանակից Արային, այն էլ սպիտակ ֆիգուրներով խաղալիս: Ոչ-ոքի արդյունքով ավարտվեց Աշոտ Նադանյան-Աշոտ Անաստասյան պարտիան:

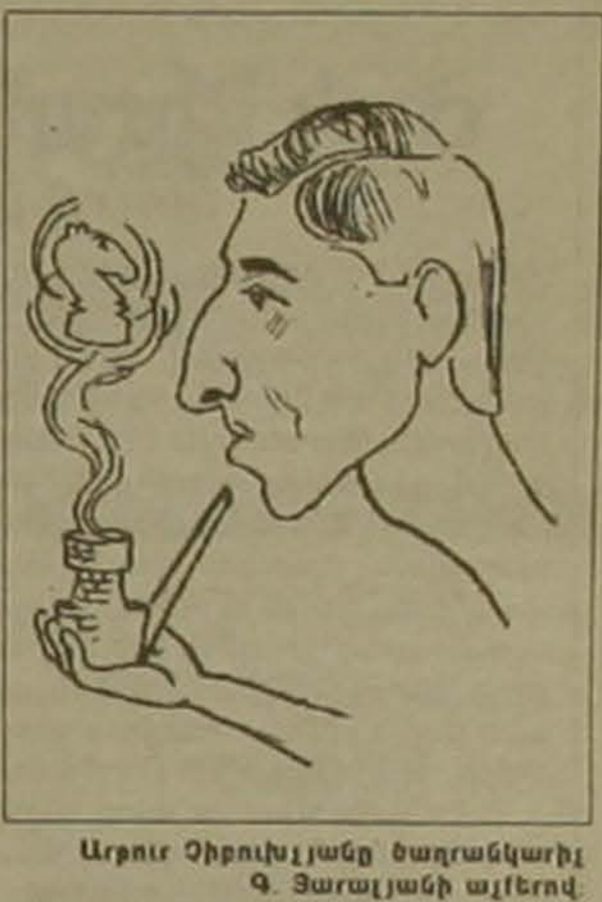

Արթուր Չիբուխչյանը ծաղրանկարիչ Գ. Յարալյանի աչքերով:

Առաջնության ավարտից երկու տուր առաջ մասնակիցների դրությունն աղյուսակում հետեւյալն է. 1. Լպուտյան՝ 6, 2. Նալբանդյան՝ 5, 3. Եղիազարյան՝ 4,5, 4. Խաչիյան՝ 4, 5-6. Ասրյան եւ Արտ. Մինասյան՝ 3,5-ական, 7. Արա Մինասյան՝ 3, 8. Չիբուխչյան՝ 2,5, 9. Անաստասյան՝ 2, 10. Նադանյան՝ 1 միավոր:

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ

Մեկը՝ չեմպիոն, չորսը՝ տասնյակում

Ավստրիայի Մուրեկ քաղաքում ավարտվեց եվրոպայի պատանեկան առաջնությունը: Այն անցկացվում էր 5 տարիքային խմբով, այնպես որ միաժամանակ ընթանում էին 10 մրցաշարեր ավելի քան 500 պատանի շախմատիստների մասնակցությամբ: Մրցումներն անցկացվում էին շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով:

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, մինչեւ 16 տարեկան պատանիների խմբում գերազանց հանդես եկավ երեւանցի շախմատիստ Գաբրիել Սարգսյանը, որը առանց պարտության անցկացրեց մրցումները, վաստակեց 7,5 միավոր եւ վստահորեն նվաճեց եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը: Ներկայացնենք նաեւ Հայաստանի մյուս ներկայացուցիչների արդյունքները:

Աղջիկներ. մինչեւ 10 տարեկաններ-Նունե Դարբինյան՝ 5 միավոր (11-րդ տեղ), մինչեւ 14 տարեկաններ- Ալլա Սահակյան՝ 6 միավոր (9-րդ տեղ), մինչեւ 16 տարեկաններ-Նարինե Գասպարյան՝ 6 միավոր (7-րդ տեղ), մինչեւ 18 տարեկաններ-Նելլի Աղինյան՝ 5,5 միավոր (10-րդ տեղ):

Տղաներ. մինչեւ 10 տարեկաններ-Հրանտ Մելքումյան՝ 4,5 միավոր (23-րդ տեղ), մինչեւ 12 տարեկաններ-Լեւոն Բաբուջյան՝ 4,5 (23-րդ տեղ), մինչեւ 14 տարեկաններ-Դավիթ Պետրոսյան՝ 6 միավոր (8-րդ տեղ), մինչեւ 18 տարեկաններ- Տիգրան Քոթանջյան՝ 4 միավոր (36-րդ տեղ):

Մուրեկում ավարտված առաջնության մասին խնդրեցինք կարծիք հայտնել Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար, Վրեժ Օրդյանին: «Առաջնությունից առաջ հույս ունեինք, որ մեր մի քանի շախմատիստ-շախմատիստուհիներ հաջող կխաղան, մրցանակային տեղեր կգրավեն եւ կարժանան մեդալների, պատմեց հեղինակավոր մասնագետը, սակայն, այդ սպասելիքներն արդարացրեց միայն աշխարհի մինչեւ 14 տարեկան շախմատիստների աշխարհի նախկին չեմպիոն Գաբրիել Սարգսյանը: Նա ոչ միայն անհրաժեշտ շախմատային գիտելիքներ ունի, այլեւ իսկական մարզական բնավորությամբ է օժտված, պայքարում է ցանկացած դիրքում, մինչեւ վերջ: Հենց այդպիսի մարզական հատկություններ չցուցաբերեցին մեր թիմի որոշ ներկայացուցիչներ: Կարող եմ ասել, որ Հայաստանի շախմատիստ-շախմատիստուհիների ելույթների արդյունքները լիովին համապատասխանում են իրենց ցույց տված խաղին:

Ուզում եմ մի քանի խոսք ասել մինչեւ 10 տարեկան աղջիկների մրցաշարի մասնակից Նունե Դարբինյանի մասին: Նունեն ընդամենը 8 տարեկան է, այնպես որ նա մրցակիցների մեծ մասից տարիքով զիջում էր: Սակայն, նա հիանալի խաղաց. բավական է ասել, որ առաջին 4 պարտիաներում Նունեն 3,5 միավոր էր վաստակել, իսկ 5-րդ տուրում, հանդիպելով լիտվուհի Ռոզուլեի հետ, շահած դիրքում սխալվեց եւ ցավալի պարտություն կրեց: Խաղից հետո իմացանք, որ Նունեն բարձր ջերմություն ուներ: Վատառողջությունն էր պատճառը, որ նա հաջող չավարտեց մրցաշարը: Պետք էր տեսնել, թե մեր շախմատիստուհին ինչպիսի հոգատարությամբ էր շրջապատված, նաեւ՝ այլ թիմերի ներկայացուցիչների կողմից: Նշեմ վրաց նշանավոր շախմատիստուհի Նանա Ալեքսանդրիայի, Ռուսաստանի թիմի ղեկավար Բորիս Պոստովսկու, մրցումների կազմակերպիչների ջերմ, հոգատար վերաբերմունքը: Նունեն օժտված երեխա է, ամեն ինչ դեռ առջեւում է, եւ ես համոզված եմ, որ մեր փոքրիկ շախմատիստուհուն մեծ ապագա է սպասում»:

Ավելացնենք, որ մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստների եվրոպայի առաջնությունը կանցկացվի Երեւանում, սեպտեմբեր ամսին:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Այսօր, Երեւանում եւ Հելսինկիում

Հայաստանի երկու թիմեր՝ Երեւանի «Երեւանը» եւ Գյումրիի «Շիրակը» հանդես կգան եվրոպական երկրների գավաթների խաղարկությունում

ՈւԵՖԱ-ի գավաթ «Շիրակ»-«Մալմյո» (Շվեդիա)

Անդրանիկ Ադամյան. «Մենք որոշ չափով տեղյակ ենք մրցակցի մասին»

ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարի նախնական փուլում վիճակահանությունը Գյումրիի «Շիրակին» մրցակից ընտրեց Շվեդիայի Մալմյո քաղաքի համանուն թիմին: Այս առիթով մենք հանդիպեցինք եւ զրուցեցինք «Շիրակի» գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանի հետ:

- Մենք որոշ չափով տեղյակ ենք մեր ապագա մրցակցի մասին, պատմեց Ա. Ադամյանը, եւ գիտենք, որ այսօր «Մալմյոն» չի պատկանում Շվեդիայի լավագույն թիմերի շարքին: Այդուհանդերձ, բոլոր դեպքերում կարելի է ասել, որ մրցակիցը լուրջ է: Միգուցե նա շատ ուժեղ չէ, բայց թույլ թիմերի շարքերին էլ չի պատկանում: Շվեդների հետ խաղալու ժամանակ պետք է աչալուրջ լինել, մանավանդ, իմանալով, որ նրանք եվրագավաթների մասնակցության մեծ փորձ ունեն:

Ճիշտն ասած, մենք կնախընտրեինք առաջին խաղն անցկացնել դրսում եւ այդ դեպքում որոշ առավելություն կստանայինք տանը: Իհարկե, այս թիմի հետ կարելի է խաղալ: Համենայն դեպս, մենք հույս ունենք գոնե մեկ մրցափուլ հաղթահարել եւ ամեն կերպ կձգտենք դրան:

Մեր թիմի կազմում առայժմ ոչ մի փոփոխություն չի սպասվում, մեր ֆուտբոլիստներից ոչ մեկը, կարծում եմ, հուսախաբ չի անի: Նրանք բոլորն էլ լավ են պատկերացնում Հայաստանի առաջնության եւ եվրոպական գավաթների մակարդակի տարբերությունը եւ կխաղան ներդնելով բոլոր ուժերը:

Բոլոր դեպքերում մենք կցանկանանք Մալմյո թռչել առաջին խաղում հուսալի արդյունք ունենալով: Այո, շատ կարեւոր է Երեւանում հաջող խաղալը:

ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
Արմենպրեսի թղթակից

Չեմպիոնների լիգա. «Երեւան»- ՀԻԿ (Ֆինլանդիա)

Սամվել Դարբինյան. «Լավ հնարավորություններ ունենք»

Չեմպիոնների լիգայի խաղարկության նախնական փուլում մեր հանրապետության չեմպիոն «Երեւանի» երկու հանդիպում կանցկացնի Ֆինլանդիայի չեմպիոն ՀԻԿ ակումբի հետ: Առաջին խաղը տեղի կունենա Հելսինկիում, երկրորդը՝ մեկ շաբաթ անց Երեւանում:

Մեր ֆուտբոլիստները իհարկե չեն մոռացել, որ ֆիննական այս թիմի հետ 1996 թվականին եվրա գավաթի խաղարկությունում երկու հանդիպում անցկացրեց երեւանյան մեկ այլ թիմ «Փյունիկը»: Երեւանում կայացած խաղի ժամանակ մեր ֆուտբոլիստները շատ մեծ առավելություն ունեին, եւ 3-1 հաշիվը չէր արտացոլում ուժերի հարաբերակցությունը: Նույնպիսի հաշիվ գրանցվեց Ֆինլանդիայի մայրաքաղաքում անցկացված խաղի հիմնական ժամանակում: Իսկ լրացուցիչ ժամանակում գրանցվեց 2-1 հաշիվ, եւ ՀԻԿ-ը, հաղթելով 5-2 հաշվով, դուրս եկավ հաջորդ փուլ:

- ՀԻԿ-ը մեզ ծանոթ թիմ է, զրույցի ժամանակ ասաց «Երեւանի» գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանը, կարծում եմ, որ երկու խաղի արդյունքով հաղթելու եւ հաջորդ փուլ դուրս գալու լավ հնարավորություններ ունենք: Հայաստանի առաջնության ընդմիջումն օգտագործեցինք ուսումնամարզական հավաք անցկացնելով: Նախատեսել էինք մեկնել Ֆրանսիա, որտեղ նաեւ ստուգողական խաղեր կունենայինք, սակայն մնացինք Երեւանում: Այդ ընթացքում ամրապնդել ենք թիմի կազմը մի քանի ֆուտբոլիստների հրավիրելով այլ ակումբներից: Մեր տղաները լի են վճռականությամբ հաղթահարելու «ֆիննական արգելքը»:

Մենք էլ հուսանք, որ եվրագավաթների խաղարկության «Երեւան» թիմի երկրորդ փորձը շատ ավելի հաջող կլինի, քան առաջինը: Անցյալ տարի, ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում հանդիպելով Դնեպրոպետրովսկի «Դնեպրի» հետ մեր թիմը պարտվեց 1-6 եւ 0-2 հաշիվներով:

Ռ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքով

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ժակ Շիրակի Հայաստան այցը ջնջվել է

Թուրքիային «չվշտացնելու» նպատակով

Ստիպված ենք հուսախաբ անել քաղաքական մեր որոշ շրջանակներին, որոնք համառորեն շարունակում են պնդել, որ Հայաստանը միջազգային քաղաքական մեկուսացման մեջ է գտնվում եւ չարագուշակ հետեւություններ անում մոտիկ ապագայում պատահելիքների մասին: Ֆրանսիական «Պարի Մաչ» շաբաթաթերթը հուլիսի 14-ի համարում տեղեկացնում է, որ նախագահ Ժակ Շիրակն առաջիկա սեպտեմբերին Հայաստան եւ Թուրքմենստան նախատեսված իր այցը ջնջել է «Թուրքիային չվշտացնելու համար»: Մանավանդ որ, գրում է թերթը, Անկարան շատ է «բարկացել» Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից Հայոց ցեղասպանության փաստի ճանաչումից եւ ամեն կերպ աշխատում է այդ հարցը «թաղել» Սենատում:

«Պարի Մաչի» այս տեղեկությունը ցույց է տալիս, որ Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահի այցի ջնջումն ուղղված չէ Հայաստանի դեմ, այլ միտված է ողոքելու Անկարային: Ճիշտ է, արդյունքում տուժում է Հայաստանը, սակայն, կարծում ենք, բացի մեր միեւնույն քաղաքական շրջանակներից, ոչ ոք չի կարող դրա համար մեղադրել Ռ. Քոչարյանի վարչությանը, կամ, առավել եւս, ձախողություն վերագրել նրան (ի՞նչ է, Հայաստանը պաշտոնական բողո՞ք պիտի ներկայացներ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովին Ցեղասպանությունը ճանաչելու առթիվ...):

Այնուամենայնիվ, «Պարի-Մաչի» հաղորդումը նաեւ մխիթարական-սփոփիչ տեղեկություն է փոխանցում հիշյալ շրջանակներին՝ Ժակ Շիրակի այցը ոչ թե **հետաձգվել** է (ինչպես հայտարարվել էր նախապես), այլ՝ **ջնջվել**: Նրանց համար սա է կարեւորը, գոնե մոտիկ ապագայում Ժակ Շիրակի ոտքը մոտ չգա Հայաստանին: Կարեւորը Լ. Տեր-Պետրոսյանի իշխանության վերջին 1,5 տարվա իրողական մեկուսացման շարունակվելն է: Ի՞նչ անենք, որ դեռ վերջերս կարեւոր երկու երկրների նախագահներ այցելեցին Հայաստան: Ի՞նչ անենք, որ Ժակ Շիրակը միաժամանակ ջնջել է նաեւ Թուրքմենստան կատարելիք այցը (երեւի նրան էլ է ուզում մեկուսացնել):

Կարեւորը իրենք են:

ԳՈՒՅԺ

Գնդապետ Ղեւոնդ Հովհաննիսյան

Երեկ ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից ցավալի լուր ստացվեց՝ զինվորական պարտականությունները կատարելիս, անսպասելիորեն մահացել է Մեղրիում տեղակայված զորամասի հրամանատար, գնդապետ Ղեւոնդ Սաշայի Հովհաննիսյանը, ընդամենը 38 տարեկան հասակում:

Արցախյան շարժման առաջին իսկ օրվանից նա ինքնապաշտպանական ջոկատով զինվորագրվել էր Հայաստանի անկախության նպատակին, Մեղրու լեռներում ու կիրճերում մաքառել մահվան դեմ եւ միշտ հաղթել: Ճիշտ է, նա զինվորական կրթություն չէր ստացել, բայց զինվոր ծնվել էր, ինչպես Նժդեհի բանակում ծառայած պապը: Նա Ազգային բանակի մի այնպիսի զորեղ, մարտունակ գունդ էր ստեղծել, որ ամբողջովին անառիկ էր պահում մեր երկրի հարավային սահմանը:

Ղեւոնդ Հովհաննիսյանը հետագայում առիթ էր ունեցել իր զինվորական գիտելիքները խորացնել եվրոպայի առաջնակարգ ռազմական ուսումնարաններից մեկում, որտեղից հայրենիք էր վերադարձել հատուկ շնորհակալագրով: Հայրենիքը բարձր է գնահատել նրա ծառայությունը. Հայաստանի անկախության հռչակման 5-րդ տարեդարձի առթիվ նա 2-րդ աստիճանի Մարտական խաչ շքանշանի էր արժանացել:

Բայց միակ մխիթարությունն այն էր, որ գնդապետ Ղ. Հովհաննիսյանի կիսատ թողած գործը շարունակելու, նրա ծրագիրն իրագործելու են հանրապետության զինված ուժերում ծառայող նրա եղբայրը, կինը եւ երկու որդիները, որոնց միակ երազանքը նրան նմանվելն է:

ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանի որոշմամբ, գնդապետ Ղեւոնդ Հովհաննիսյանի հուղարկավորությունը կազմակերպելու նպատակով ստեղծվել է կառավարական հանձնաժողով պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի գլխավորությամբ: Հանձնաժողովը հայտնում է, որ գնդապետի աճյունը հուլիսի 22-ին, ժամը 10-12-ը կդրվի Երեւանի կայազորի Սպայի տանը: Հուղարկավորությունը՝ հուլիսի 23-ին, ժամը 13-ին, Ազարակ քաղաքի մշակույթի տնից:

Բրիտանական մամուլը՝ Ալիեւի Լոնդոն կատարած այցի առնչությամբ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւի Լոնդոն կատարելիք այցի նախօրեին բրիտանական «Էկոնոմիստ» պարբերականը մի հոդված է հրապարակել, որում նկարագրվում է, թե ինչպիսի երկրի ղեկավարի է ընդունելու Անգլիայի թագուհին: «Նավթով հարուստ աղքատ Ադրբեջան, քայքայված տնտեսություն, քանդված ճանապարհներ, կաշառակերություն: Մարդիկ ոչինչ չունեն, սակայն երկրի ողջ ներուժը ուղղված է նավթի վաճառքին»: Հոդվածագրի համոզմամբ, չքավորության մեջ ապրող շարքային ադրբեջանցիների կյանքում առնվազն առաջիկա 10 տարվա ընթացքում որեւէ փոփոխություն չի ակնկալվում: Նշվում է, թե իմանալով ադրբեջանցիների դժգոհությունը, Ալիեւը խուսափում է այցելել իր երկրի շրջանները՝ նախընտրելով օտարերկրյա շքեղ շրջագայությունները: Արեւմտյան դիվանագետներից մեկի դիպուկ գնահատմամբ, Ալիեւը խիստ սահմանափակ պատկերացում ունի ժողովրդավարության մասին:

Ադրբեջանի նախագահի վերաբերյալ հոդված է հրապարակել նաեւ «Դեյլի մեյլ» պարբերականը: Ժպտացող Ալիեւի լուսանկարի վրա վերնագրի փոխարեն գրված է. «Այս մարդու ձեռքերին հազարավոր անմեղ մարդկանց արյուն կա: Վաղը թագուհին նրա պատվին ճաշկերույթ է տալու: Արդյո՞ք սա է Ռոբին Քուքի բարոյական արտաքին քաղաքականությունը: Թագուհին հազար ու մի մարդ է ընդունել, բայց նա երբեք չի սեղմել ստալինյան ԿԳԲ-ի ղեկավարի ձեռքը»: Հոդվածի հեղինակը, որը ժամանակակից պատմության պրոֆեսոր է, պատմում է ժամանակին Բրեժնեւին Ալիեւի տված 30 հազար դոլարանոց նվերների, շքեղ դղյակների մասին: Հեղինակը նշում է, թե Ադրբեջանում նախագահական նախորդ ընտրությունների ժամանակ ինքը դիտորդի կարգավիճակով եղել է Ադրբեջանի ընտրատարածքներից մեկում, որտեղ նրա անձնագրի տվյալները գրանցել են մատյանում եւ քվեարկելու համար քվեաթերթիկ տվել: Երբ նա զարմացած ասել է, որ որպես արտասահմանցի ինքը քվեարկելու իրավունք չունի, հանձնաժողովի պաշտոնյաները պատասխանել են, թե աշխարհն է ուզում ընտրել Ալիեւին, եւ թե քիչ առաջ Թուրքիայի երկու բնակիչներ արդեն երկու անգամ քվեարկել են հօգուտ Ալիեւի: «Չնայած այս ամենին Արեւմուտքը ընտրության արդյունքները գնահատել է որպես ժողովրդի կամքի արտահայտություն», նշում է հեղինակը՝ հարց տալով, թե արդյո՞ք Բրիտանիան մտածում է ապագայի մասին, քանի որ Ալիեւին փոխարինողը, ամենայն հավանականությամբ, կվերանայի այս շաբաթ Լոնդոնում ստորագրվելիք բոլոր պայմանագրերը: Եվ այս դեպքում այսօր նավթի քաղաքականության վրա արտաքին քաղաքականություն կառուցած քաղաքական գործիչները ու գործարարները կմնան մոտ դեմքով, եզրակացնում է հեղինակը:

* * *

Մյուս կողմից, Հայ դատի լոնդոնյան հանձնախմբի ներկայացուցիչ Վարդանյանը «Ազատություն» ռադիոկայանին հաղորդել է, որ Ալիեւի Լոնդոն կատարած այցի կապակցությամբ իրենց հանձնախումբը կոմյունիկե է ուղարկել երկրի Լորդերի պալատ, Համայնքների պալատ ու մամուլի միջոցներին, որում նշված է Հայ դատի զայրույթն ու տեսակետը այն մասին, թե ինչու Անգլիան չպետք է պատիվ տա նման մեկին: Նշված են սովետական շրջանում ու դրանից հետո Ալիեւի գործած բոլոր անիրավությունները սեփական ժողովրդի եւ հատկապես Հայաստանի ու Ղարաբաղի նկատմամբ: Հարց է տրված, թե արդյո՞ք ճիշտ է, որ Անգլիան իր բիզնեսի ապագան կապի այդպիսի անվստահելի մարդու հետ: Կոմյունիկեում նշված է, թե հանուն հայերի Անգլիան, իհարկե, չի հրաժարվի իր նավթային շահերից եւ այդ պատճառով էլ Հայ դատը կոչ է անում ոչ թե հրաժարվել Ալիեւի նավթից, այլ գործարքը չօգտագործել ի վնաս Հայաստանի ու Ղարաբաղի, այսինքն Ալիեւին չխոստանալ աջակցել Ղարաբաղի հարցում: Կոչ է արվում նավթային շահերը չկապել հայկական հարցերի հետ:

ԾՐԱԳԻՐ

Մինչեւ 2001 թ. վերջը լիովին կվերականգնվի գազամատակարարումը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ըստ «ՀՀ բնակավայրերի գազամատակարարման աստիճանական վերականգնման համալիր ծրագրի» նախատեսվում է մինչեւ 2001 թ. վերջը ավարտել գազամատակարարման վերականգնման աշխատանքները: Այդ մասին «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց «Հայգազ» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության գործադիր տնօրենի տեղակալ Մարատ Հովհաննիսյանը:

Նա նշեց, որ գազաբաշխիչ համակարգի վերակենդանացման 1998-2001 թթ. ծրագրին զուգընթաց նախատեսվում է իրականացնել ողջ համակարգի արդիականացման գործընթաց՝ նոր տեխնոլոգիաների, ժամանակակից տեխնիկայի, առաջավոր կառուցվածքային եւ կատարողական միջոցների ներդրմամբ: Այդ միջոցառումները թույլ կտան ապահովել խնայողության եւ արդյունավետ գազասպառման ռացիոնալ ռեժիմը:

Պրն. Հովհաննիսյանը հայտնեց, որ գազամատակարարման համալիր ծրագրի շրջանակներում համատեղ աշխատանքներ են ընթանում նաեւ արտասահմանյան ֆիրմաների եւ միջազգային կազմակերպությունների ներգրավմամբ: Այսպես, USAID ամերիկյան ենթածրագրով նախատեսվում է շուրջ երկու հազար բաժանորդների գազամատակարարման վերականգնման եւ սպասարկման լոկալ համակարգչային ցանցի միջոցով հաշվառման ծրագրի իրականացումը, որի աշխատանքները նախատեսվում է սկսել օգոստոս-հոկտեմբեր ամիսներին:

«Գազ դը Ֆրանս» ֆիրմայի աջակցության ծրագրով իրականացվել է Կոտայքի մարզի Առինջ գյուղի 800, Երեւանի Ներքին Չարբախ թաղամասի 200 եւ Էջմիածին քաղաքի 300 բաժանորդների գազամատակարարման վերականգնումը:

THE EURASIA FOUNDATION
Yerevan Office

announces a job opening for
Program Office, Private Sector Issues

Position Summary

Program Officer, Private Sector Issues reviews and evaluates grant proposals in the areas of business development, business and economics education and management training. Introduces the Foundation's activities and procedures to potential grantees and other interested parties. Offers general guidance to potential grantees regarding proposal development.

Qualifications

Education: Educational attainment should be to the level associated with a master's degree, preferably in business or economics or a public policy with an emphasis on private sector issues.

Experience: Recent involvement in private sector development in the former Soviet Union is highly desirable.

Other: Fluency in written and spoken English, Russian and Armenian is required. Computer skills are also required.

To respond: Applicants should submit a letter of interest and resume before **August 5, 1998** to:

Regional Director, Caucasus
The Eurasia Foundation
22 Isahakian Street, Suite 11, Yerevan, Republic of Armenia
Ph: 52-24-95, 58-55-98; AT&A/fax 151-824;
E-mail: eurasia@eurasia.am

ԿՈՐԵԼ Է

«Գեղարդ-90» կոոպերատիվի կլոր կնիքը եւ շտամպը: Համարել անվավեր ս/թ ապրիլի 15-ից:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հուլիսի 20-ին «Մելաթ» բանկի տարածքում կորել է սեւ գույնի ձեռքի պայուսակ (դիպլոմատ), որում եղել են տարբեր փաստաթղթեր, այդ թվում՝ մահվան վկայական, ծննդական եւ այլն:

Գտնողին տրվելու է դրամական պարգեւ:

Խնդրում ենք զանգահարել՝ 28-04-57, 22-33-40, 42-91-81

ԿՈՐԵԼ ԵՆ

Հենրիկ Ստեփանի Աղամալյանի ավտոմեքենայի տեխնիկական անձնագիրը, Վլադիմիր Մուրադովի եւ Անդրեյ Մուրադյանի վարորդական վկայականները:

Գտնողներին խնդրում ենք զանգահարել 63-32-52, 64-48-50, 58-18-41 հեռախոսահամարներով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

Junior Achievement has an opening for Deputy Directorís position. Must speak fluent English and have a background in economics.
Please call 52 08 37 or submit the CVs to the office on 39 Abovyan, #21, Yerevan, Armenia.

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դաշտ 69149. Պատվեր 868 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 07. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@